

S P R Á V A
o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie
podľa zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení
neskorších predpisov, podľa prílohy č.5

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
B E N I C E

August 2022

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie 4
2. Sídlo 4
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie 4

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov 5
2. Územie 5
3. Dotknuté obce 5
4. Dotknuté orgány 5
5. Schvaľujúci orgán 5
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice 5

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

B.I Údaje o vstupoch

1. Pôda 6
2. Voda 7
3. Suroviny 8
4. Energetické zdroje 8
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru 8

B.II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie 10
2. Voda 10
3. Odpady 10
4. Hluk a vibrácie 10
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia 10
6. Doplnujúce údaje 11

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia 12

C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie 12
2. Klimatické pomery 12
3. Ovzdušie 13
4. Vodné pomery 13
5. Pôdne pomery 14
6. Flóra a fauna 15
7. Krajina 18
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, územný systém ekologickej stability 20
9. Obyvateľstvo – demografické údaje 21
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská 22

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality	23
12. Iné zdroje znečistenia	23
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	23
C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	
1. Vplyvy na obyvateľstvo	23
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	24
3. Vplyvy na klimatické pomery	24
4. Vplyvy na ovzdušie	24
5. Vplyvy na vodné pomery	24
6. Vplyvy na pôdu	25
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	25
8. Vplyvy na krajinu.....	25
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability	26
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	26
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	26
12. Iné vplyvy	26
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi	26
C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	27
C.V Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)	
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.....	31
2. Porovnanie variantov	32
C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia.....	32
C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení	32
C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie.....	32
C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka).....	33
C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	33
C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa.....	33
Príloha č.1: Vyhodnotenie požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia.....	34

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I Údaje o obstarávateľovi

---

1. Označenie

Obec Benice

2. Sídlo

Obecný úrad Benice, 038 42 Benice č.69

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Ing. Milan Remšík - starosta obce

telefón: +421 43 4294 352

e-mail: oubenice@gaya.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. arch. Tatiana Nosková, registračné číslo 289

telefón: +421 903 373 299

A.II Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

Územný plán obce Benice - etapa: Návrh ÚPN-O, ďalej len "strategický dokument"

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Benice
Katastrálne územie: Benice

3. Dotknuté obce

- obec Príbovce
- obec Trnovo
- obec Rakovo
- obec Ležiachov
- obec Valča

4. Dotknuté orgány

v zmysle § 3 písm. m) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie dotknutý orgán je orgán verejnej správy, ktorého záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu:

- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Nám. Ľudovíta Štúra č.1, 812 35 Bratislava
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor rozvoja dopravnej infraštruktúry, Nám. Slobody 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava 15
- Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, detašované pracovisko, ČSA 7, 974 31 Banská Bystrica
- Žilinský samosprávny kraj, Odbor dopravy a regionálneho rozvoja, Komenského 48, 011 09 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, pozemkový referát, Vysokoškolákov 8556/33B, 010 08 Žilina
- Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske námestie 19, 010 01 Žilina
- Dopravný úrad, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
- Obvodný banský úrad, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
- Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia, úsek štátnej správy ochrany vôd, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny, Vajanského nám. 1, 036 01 Martin
- Okresný úrad Martin, Pozemkový a lesný odbor, P. Mudroňa 45, 036 01 Martin
- Okresný úrad Martin, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Vajanského nám. 1, 036 01 Martin
- Okresný úrad Martin, Odbor krízového riadenia, Vajanského nám. 1, 036 01 Martin
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, Kuzmányho 27, 036 01 Martin
- Regionálna veterinárna a potravinová správa, Záturčianska 1, 036 01 Martin
- Okresné riaditeľstvo HaZZ, V. Žingora 30, 036 01 Martin

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo obce Benice.

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží mimo dosahu štátnych hraníc SR. Riešenie strategického dokumentu preto nespôsobuje vplyvy presahujúce štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA**B.I Údaje o vstupoch****1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.**

Realizácia návrhu strategického dokumentu si vyžaduje trvalé zábery poľnohospodárskej pôdy.

1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy

Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek dotýkajúcich sa ochrany poľnohospodárskej pôdy, ustanovených v zákone č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov. V zmysle §13 a §14 tohto zákona sa musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami jej ochrany pri každom obstarávaní a spracovaní územnoplánovacej dokumentácie.

Podľa zákona č. 57/2013 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území. Podľa Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z. v katastrálnom území Benice sú to poľnohospodárske pôdy nasledovných BPEJ: 0702015, 0729012, 0763012, 0765012. Chránená pôda sa nachádza mimo navrhovaného územia na výstavbu.

V riešenom území sa nachádza 188,03 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 135,54 ha ornej pôdy, 5,96 ha záhrad a 46,17 ha trvalých trávnatých porastov.

Tab. č. 1 - Prehľad stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde

Číslo lokality	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy		Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromeliórač. zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990	
			Spolu v ha	Z toho					
				Kód/skupina BPEJ					Výmera v ha
01	SP02	1,537	0,39	0790065/8 0729012/6	0,36 0,03	PD Valča	nie	nie	
02	OV02	0,778	0,16	0790065/8	0,16	PD Valča	nie	nie	
03	BI06 +komun.	2,106	0,84	0790062/8 0790065/8	0,23 0,61	PD Valča	nie	nie	
04	ZI01	0,437	0,44	0790062/8 0790065/8	0,06 0,38	PD Valča	nie	nie	
05	OV03	1,443	0,43	0790062/8 0790065/8	0,05 0,38	PD Valča	nie	nie	
06	ZV04	0,911	0,91	0790065/8	0,91	PD Valča	nie	nie	
07	DP06	0,184	0,19	0790062/8 0790065/8	0,03 0,16	PD Valča	nie	nie	
08	ZC02	0,260	0,26	0790065/8	0,26	Fyzické osoby	nie	áno (časť)	
09	RU02	0,221	0,03	0790062/8	0,03	PD Valča	nie	nie	
10	DP03	0,751	0,67	0790062/8	0,67	PD Valča	nie	nie	
11	BH02	0,187	0,07	0790062/8	0,07	PD Valča	nie	nie	
12	BI05 +komun.	3,870	1,55	0790062/8	1,55	PD Valča	nie	áno (časť)	
13	ZV05 + komun.	0,361	0,36	0790062/8	0,36	Fyzické osoby	nie	nie	
14	BI03	1,050	0,42	0790062/8 0729012/6	0,40 0,02	Fyzické osoby	nie	áno	
15	BI04 +komun	1,758	0,89	0729012/6 0790062/8	0,06 0,83	PD Valča	nie	nie	
16	BI01	0,343	0,14	0790065/8 0729012/6 0790062/8	0,07 0,01 0,06	Fyzické osoby	nie	áno (časť)	
17	ZU02	0,520	0,08	0729012/6	0,08	Fyzické osoby	nie	áno	
SPOLU		16,717	7,83		7,83				

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Benice cca **7,83 ha**.

V k. ú. Benice je navrhnutá v rámci strategického dokumentu časť poľnohospodárskej pôdy na zmenu kultúry – *na produkčný ovocný sad*:

ZS01 - o výmere 0,546 ha

ZS02 - o výmere 0,306 ha

o celkovej výmere 0, 852 ha (nezahrnuté do záberov)

Poznámka :

V stĺpci "kód/BPEJ" sú hrubo vyznačené BPEJ, zaradené medzi najkvalitnejšie v kat. území (*príloha č.2 Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP*).

Vysvetlivky :

Funkčné využitie: BI - bývanie individuálne, BH - bývanie hromadné, DP - dopravná plocha, OV - občianska vybavenosť, RU - rekreačné územie, SP - športová plocha, ZI – zeleň izolačná, ZV - zeleň verejná

1.2 Záber lesnej pôdy

Lesné pozemky sa v k. ú. Benice nenachádzajú.

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie

2.1 Zásobovanie obce pitnou vodou

Obec Benice je zásobovaná z verejného vodovodu – Skupinový vodovod Martin (SKV Martin), v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s.. Zdrojom vody je prameň Sopotná vo Valči. Z vodojemu Valča je gravitačným prírodným potrubím LT DN 150 voda dopravovaná do Beníc. Rozvodným potrubím po obci sú tlakové rúry PE, DN 100.

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou v strategickom dokumente rešpektuje existujúcu koncepciu zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu.

✓ Potreba pitnej vody:

Výpočet potreby vody je stanovený v zmysle Vyhlášky MŽP SR č.684/2006 Z.z..

Priemerná denná potreba vody:	$Q_p = 139,975 \text{ m}^3/\text{deň}$
Maximálna denná potreba vody:	$Q_m = 2,426 \text{ l/s}$
Maximálny hodinová potreby vody:	$Q_h = 4,366 \text{ l/s}$
Ročná potreba vody:	$Q_r = 51.090,875 \text{ m}^3/\text{rok}$

✓ Posúdenie akumulácie vodojemu:

Vzhľadom na skutočnosť, že rozvodná vodovodná sieť obce Benice je zásobovaná z vodojemu (VDJ) Valča (2x 150 m³), ktorý však zásobuje pitnou vodou aj obce Valča a Trnovo, pre relevantné posúdenie kapacity vodného zdroja a akumulácie je potrebné zohľadniť ako spotrebisko všetky tri obce spolu. Súčasný stav počtu obyvateľov všetkých troch obcí spolu (Benice+Valča+Trnovo) je 2200, výhľad na rok 2040 je 2814 obyvateľov. Maximálna denná potreba vody Q_m je v tomto prípade pre súčasný stav 524,15 m³/deň (6,07 l/s), pre výhľad na rok 2040 je 720,19 m³/deň (8,34 l/s).

Vodný zdroj Sopotná (výverový prameň), plniaci VDJ Valča, má minimálnu výdatnosť 10,5 l/s, povolené čerpanie je 18,0 l/s. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že kapacita vodného zdroja bude dostatočná aj pre predpoklad nárastu spotreby pitnej vody v roku 2040.

2.2 Potreba požiarnej vody

Zdrojom požiarnej vody je rieka Turiec a Valčiansky potok. V prípade potreby bude voda na hasenie požiarov zabezpečená odberom z týchto tokov, v zmysle platnej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška MV SR č.699/2004 Z. z.) o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

2.3 Zneškodňovanie odpadových vôd

Obec Benice má vybudovanú kanalizačnú sieť napojenú na skupinovú kanalizáciu Martin-Vrútky s čistením na ČOV Vrútky, v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Vybudovaná stoková sieť v obci Beniciach je pre odpadové vody, ktoré majú charakter splaškových a komunálnych odpadových vôd od obyvateľstva. Kanalizačná sieť po obci je gravitačná DN 300 PVC-U so spoločným vyústením do čerpacej stanice (ČS) umiestnenej v k. ú. Benice.

Návrh koncepcie odkanalizovania rešpektuje v strategickom dokumente odvádzanie splaškových odpadových vôd do kanalizácie a následné čistenie na ČOV Vrútky. Jednotlivé kanalizačné zberače budú vedené v miestnych komunikáciách, podľa možnosti vo verejných a obecných pozemkoch. Vzhľadom na územno-technické limity je v rozvojovom území na bývanie, na západnom okraji k. ú. navrhnutá čerpacia stanica kanalizácie.

✓ *Posúdenie kapacity čerpacej stanice splaškových odpadových vôd v roku 2040:*

Na území obce Benice sa nachádza jedna čerpacia stanica splaškových odpadových vôd s kapacitou 11,94 l/s. Do čerpacej stanice sú zaústené splaškové odpadové vody z obcí Benice a Valča.

Kapacita čerpacej stanice splaškových odpadových vôd bude v roku 2040 nedostatočná – bude potrebná jej rekonštrukcia (výmena čerpadiel). Navrhujeme priebežne s nárastom producentov splaškových odpadových vôd priebežne prehodnocovať kapacitu ČS a prijať potrebné opatrenia.

2.3 Odvádzanie dažďových vôd

V západnej časti obce, pozdĺž cesty II/519, sú dažďové vody zachytené do potrubia pre dažďové vody s vyústením cez vyústny objekt do recipienta Valčiansky potok. Ostatné úseky sú odvodnené systémom rigolov popri obecných komunikáciách a vpustov do trativodov. Dažďové vody z rodinných domov sú odvedené do rigolov popri obecných komunikáciách a na terén. *Strategický dokument navrhuje dažďové vody max. zadržať v území a vylúčiť ich odvádzanie do miestnych vodných tokov.*

3. Suroviny - druh, spôsob získavania

V katastri obce sa nenachádza ložisko nerastných surovín, ani prieskumné územie.

Nenachádzajú sa tu lokality, ani nie sú dotknuté záujmy chránené banskými predpismi.

Z návrhu strategického dokumentu nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovín.

4. Energetické zdroje - druh, spotreba

4.1 Zásobovanie elektrickou energiou

V súčasnosti je obec Benice zásobovaná hlavnou zásobovacou linkou č. 269, cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV. Na území katastra obce Benice sa nachádzajú 2 trafostanice. Návrh strategického dokumentu predpokladá umiestnenie 3 nových transformačných staníc v lokalitách s predpokladaným územným rozvojom.

Návrh zásobovania nových území elektrickou energiou je riešený pre nové rozvojové lokality v zmysle platných predpisov káblovými rozvodmi, uloženými do zeme.

Návrh zásobovania elektrickou energiou sa nachádza v smernej časti návrhu strategického dokumentu, v kapitole B.13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou.

4.2 Zásobovanie zemným plynom

Obec Benice je plynofikovaná. Zdrojom zásobovania zemným plynom je regulačná stanica RS 3000 v k. ú. Benice – ktorá slúži pre zásobovanie zemným plynom obcí Rakovo a Príbovce. V katastrálnom území obce Benice sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť prevádzkovaná SPP-D, a.s. - VTL prípojka pre RS DN 100 PN 2,5 MPa, distribučná sieť STL z materiálu oceľ a PE s max. prevádzkovým tlakom do 100 kPa, elektrická prípojka pre RS. Plyn v obci Benice sa používa na kúrenie, prípravu TÚV a varenie.

Strategický dokument navrhuje rozšírenie STL plynovodného potrubia do nových lokalít, ktoré bude napojené na existujúcu distribučnú sieť.

Návrh zásobovania zemným plynom sa nachádza v smernej časti návrhu strategického dokumentu, v kapitole B.13.3.2 Zásobovanie zemným plynom.

4.3 Zásobovanie tepelnou energiou

Zásobovanie obce Benice je zabezpečované decentralizovaným spôsobom prevažne zemným plynom, v menšej miere elektrickou energiou, resp. tuhým palivom. V území sa nenachádza väčší zdroj tepla, ktorý by prevzal funkciu centrálného tepelného zdroja. Teplo sa pripravuje lokálne v domových kotolniciach elektrickými a plynovými kotlami alebo elektrickými priamovýhrevnými telesami, v menšej miere spaľovaním uhlia a dreva. Objekty občianskej vybavenosti sú napojené na zemný plyn.

Strategický dokument odporúča vytvárať priaznivé podmienky a podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov v systémovej energetike s vylúčením negatívneho dopadu na charakter krajiny. Navrhuje budúce potreby tepelnej energie na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie riešiť jednak palivom zemný plyn, jednak s využitím nových trendov v systéme zásobovania územia teplom, hlavne systém tepelných čerpadiel, slnečných kolektorov, elektrického ohrevu objektov, prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

Návrh zásobovania tepelnou energiou sa nachádza v smernej časti návrhu strategického dokumentu, v kapitole B.13.3.3 Zásobovanie tepelnou energiou.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Návrh verejného dopravného vybavenia územia sa nachádza v smernej časti strategického dokumentu, v kapitole B.13.1 Doprava a dopravné zariadenia.

5.1 Širšie dopravné vzťahy

Obec Benice má dobrú geografickú polohu, leží v južnej časti okresu Martin, na západnom brehu rieky Turiec, cca 9,0 km južne od okresného mesta Martin. Riešené územie má veľmi dobré dopravné napojenie na okresné mesto Martin a tým aj na hlavné cestné trasy Slovenska a to cestami č. II/519 spájajúcu Martin a Prievidzu a z nej na cestu I/65 - Martin – Kremnica -Žarnovica a pomocou I/65 na diaľnicu D1 ako aj na cestu I/18 Bratislava – Košice (severným smerom) alebo na rýchlostnú cestu R1 – Banská Bystrica – Trnava (južným smerom).

5.2 Cestná automobilová doprava

Cestnú sieť v k. ú. Benice možno rozdeliť podľa charakteru na cesty II. a III. triedy vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce. Základný komunikačný systém ďalej dopĺňa sieť miestnych komunikácií, miestne obslužné komunikácie napojené na cestu II/519.

Dopravný systém obsluhy územia v lokalitách novej obytnej zástavby je navrhovaný ako sieť navzájom prepojených a zokruhovaných komunikácií, funkčnej triedy C3, kategórií MOK 8,5/50, resp. kategórie MOU 6,5/30 s prvkami upokojenia. Na nezokruhovaných koncovkách sú navrhnuté prístupy do voľnej krajiny.

5.3 Hromadná doprava

Obec je veľmi dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, vďaka svojej prejazdnej polohe do iných obcí. Na území obce sa nachádzajú 3 zastávky hromadnej autobusovej dopravy. *Všetky zastávky spĺňajú dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.*

5.4 Železničná doprava

Cez k. ú. obce Benice vedie železničná trať č.118 Filakovo – Vrútky. Na území obce sa nenachádza železničná zastávka, najbližšia je v obci Rakovo.

5.5 Civilné letectvo

V katastrálnom území obce sa nenachádza žiadne letisko, heliport ani letecké pozemné zariadenie evidované Dopravným úradom, ani do neho nezasahujú ochranné pásma letísk..

5.6 Statická doprava

Parkovanie a odstavovanie vozidiel v rámci obytného územia (pri rodinných domoch) prebieha sčasti na vlastných pozemkoch, autá parkujú obyvatelia aj na uliciach. V obci sa nachádzajú odstavňé plochy v blízkosti niektorých stavieb občianskej vybavenosti: pri obecnom úrade, predajni potravín, pri areáli školy, ako aj pri reštauračných a pohostinských zariadeniach.

Strategický dokument navrhuje plochy pre odstavovanie a parkovanie vozidiel pre rodinné domy, komerčnú občiansku vybavenosť, zmiešané územia, výrobné územia, riešiť v rámci vlastných pozemkov v zodpovedajúcej kapacite.

5.7 Cyklistická doprava

V obci neexistujú značené cyklistické chodníky, cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.II/519 a III/2162 V blízkosti obce prechádzajú značené cyklistické trasy - modrá trasa č.2415 Martin - Turčianske Teplice, celková dl.44,5 km a zelená trasa č.5427 Košťany nad Turcom - Socovce, celková dl. 10,5 km.

Strategický dokument navrhuje vybudovať cyklochodník medzi obcou Benice a Valča.

5.8 Pešia doprava

V obci sa nachádzajú samostatné pešie trasy a 3 lávky pre peších, pešie priestranstvá sa v obci nenachádzajú.

Strategický dokument navrhuje vybudovať jednostranný peší chodník – popri ceste III/2162, od školy ku cintorínu s pokračovaním do obce Valča, v centre obce vytvoriť pešie plochy so skľudnenou dopravou a zeleňou, s prednostným pohybom chodcov.

B.II Údaje o výstupoch**1. Ovzdušie - hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií**

Riešené územie sa nachádza v blízkosti priemyselnej aglomerácie Martin – Vrútky, cca 9 km južne od mesta Martin. Územie miest Martin a Vrútky bolo v roku 2010 zaradené do oblasti č. 9 riadenia kvality ovzdušia (znečisťujúca látka PM10). V blízkosti sa nachádzajú monitorovacie stanice lokálneho znečistenia ovzdušia v Martine. Kvalita ovzdušia v k. ú. Benice nie je ovplyvnená prevádzkovateľmi, vyžadujúcimi integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania - IPKZ (<http://ipkz.enviroportal.sk>). V okrese Martin bolo evidovaných v databáze NEIS v roku 2017 spolu 246 veľkých a malých zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Priamo v obci nie sú lokalizované významné stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia (veľké a stredné), vyskytujú sa tu len malé zdroje znečistenia, ktoré spôsobujú lokálne znečistenie ovzdušia. Na nezanedbateľnom príspevku emisií sa podieľa aj doprava, a to najmä cesta II. triedy 519 (II/519) - spája Nitrianske Pravno a I/65 pri obci Príbovce. Zdrojom znečistenia ovzdušia sú aj lokálne kúreniská (hlavne počas zimnej vykurovacej sezóny a zhoršených rozptylových podmienok).

V rámci strategického dokumentu sa navrhuje plynofikácia obce a použitie alternatívnych, obnoviteľných zdrojov energie, čo významne prispeje k zníženiu produkcie exhalátov. Monitoring a meranie emisií sa nenavrhuje.

2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania

Údaje o zásobovaní obce pitnou vodou a zneškodňovaní odpadových vôd sú uvedené v kapitole B.I bod 2.

3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Údaje o nakladaní s odpadmi sa nachádza v smernej časti návrhu strategického dokumentu, v kapitole B.14.7 Nakladanie s odpadmi.

Obec Benice nemá spracovaný Program odpadového hospodárstva a riadi sa Krajským programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja. V roku 2018 sa v obci vyprodukovalo spolu 97,040 t komunálneho odpadu, t.j. v priemere 276,5 kg odpadu na obyvateľa. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Fatra s.r.o. Martin a ukladá ho na skládku Martin – Kalnô. V obci je zavedený zber separovaného odpadu. Zber plastov, papiera, skla a šatstva – sa uskutočňuje pri obecnom úrade, kontajnerovým systémom zberu. Všetok odpad je odvázaný prostredníctvom zberovej spoločnosti Brantner Fatra s.r.o., Martin.

V katastrálnom území eviduje Štátny geologický ústav Dionýza Štúra 3 odvezené skládky odpadov, ktoré strategický dokument vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia a navrhuje opatrenia.

Strategický dokument uvádza opatrenia na zníženie množstva odpadov.

4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita)

Hlavným zdrojom hlučnosti v riešenom území je hluk z cestnej dopravy. Zaťaženie obce hlukom a vibráciami je pomerne výrazné. Zdrojom dopravného hluku v obci je cesta II. triedy, ktorá prechádza cez zastavané územie obce - starú časť a rozdeľuje obec na dve časti. Vzhľadom k tomu, že v blízkosti cesty II/519 v lokalite Sihoľ je navrhnuté obytné územie, priamo nadväzujúce na existujúce obytné územia, je potrebné pre navrhovanú funkčnú plochu v ďalšom stupni projektovej dokumentácie spracovať hlukovú štúdiu s reálnym meraním hluku na náklady investorov jednotlivých stavieb a navrhnuť elimináciu účinkov hluku vhodnými protihlukovými opatreniami. Iné zdroje hluku a vibrácií sa v obci nenachádzajú.

Návrh strategického dokumentu nepredpokladá zvýšenie záťaže hlukom alebo vibráciami.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita)**5.1 Radónové riziko**

Pre rádioekologické hodnotenie územia je dôležité poznať úroveň prirodzenej rádioaktivity hornín a vôd a radónové riziko. Prírodná rádioaktivita sa v k. ú. nevyskytuje nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Riešené územie a jeho širšie okolie patria podľa mapy radónového rizika SR (www.geology.sk) medzi územia s nízkym a stredným radónovým rizikom. V k. ú. nie je evidovaná prognóza zvýšeného radónového rizika - eU nad 4 ppm.

Vzhľadom na uvedené strategický dokument navrhuje, aby sa vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika posúdila podľa platného zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a platnej vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

5.2 Elektrosmog

Elektrosmog je každé elektromagnetické žiarenie, ktoré je umelo človekom vyrobené a teda nie prírodného charakteru. Zvyčajne je elektrosmog rozdelený do dvoch typov:

- nízkofrekvenčný elektrosmog do 1MHz (trakčné vedenie železníc, vysokonapäťové vedenie, transformátory, úsporné žiarovky, spotrebná elektronika ...),
- vysokofrekvenčný elektrosmog 1 MHz a viac (mobilné telefóny, základňové stanice BTS, rozhlasové a televízne vysielacie, Wi - Fi, Bluetooth, satelity, radary ...).

Elektrické pole sa výrazne znižuje takmer všetkými stavebnými materiálmi, s výnimkou klasického skla. Stromy a kríky tiež znižujú elektrické polia.

Návrh strategického dokumentu rešpektuje ochranné pásma elektrických vedení, ktoré zabezpečujú aj ochranu pred žiarením. V prípade návrhu a realizácie výstavby v ochrannom pásme elektrického vedenia je nutné realizovať jeho prekládku.

6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

V strategickom dokumente sa nenavrhujú také rozvojové zámery, pri ktorých by dochádzalo k významným zásahom do výrazu a charakteristického vzhľadu krajiny; ani aktivity, ktoré by mohli nepriaznivo zasiahnuť do chránených území, prvkov ÚSES a migračných koridorov.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešeným územím strategického dokumentu je katastrálne územie Benice - pozostáva zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je 215 ha. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 22,86 ha.

Vymedzené katastrálne územie susedí s k. ú. obcí okresu Martin - Príbovce, Rakovo, Valentová, Ležiachov, Valča.

C.II Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie – inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia

1.1 Geomorfologické pomery

Celé územie obce Benice patrí do Alpsko – himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty a Fatransko – tatranskej oblasti. Takmer celé územie obce patrí do celku Turčianska kotlina, podcelku Turčianska niva. Severozápadný cíp obce patrí do celku Turčianska kotlina, podcelku Valčianska pahorkatina.

1.2 Geologické pomery

Ohraničenie Turčianskej kotliny voči okolitým pohoriam je tektonické. Okolité pohoria a podložie kotliny budujú horniny kryštalinika a jeho sedimentárny obal - tatrikum, fatrikum a hronikum. Výplň kotliny je tvorená sedimentami paleogénu a neogénu, ktoré sú pokryté sedimentami kvartéru. Na geologickej stavbe predmetnej lokality, sa podieľajú horniny neogénu a kvartéru.

1.3 Reliéf

Obec Benice leží na ľavej strane rieky Turiec v nive rieky Turiec a Valčianskeho potoka. Sklonitosť územia sa vo veľkej časti obce pohybuje v rozmedzí 0 - 3° a územie je teda prevažne rovinného charakteru. Mierny, stredný svah a výrazný svah sa v malej miere vyskytujú v juhozápadnej časti obce. Územie sa rozprestiera v nadmorských výškach od 416 m n. m. až po 495 m n. m. Stred obce leží v nadmorskej výške 426 m n. m.

1.4 Inžinierskogeologická charakteristika

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie patrí riešené územie do rajónu kvartérnych sedimentov - rajón údolných riečnych náplavov, rajónu kvartérnych sedimentov – rajón náplavov terasových stupňov a rajónu kvartérnych sedimentov – rajón deluviálnych sedimentov.

1.5 Geodynamické javy

Svahové deformácie sa v k. ú. nevyskytujú.

1.6 Seizmicita

Podľa mapy seizmických oblastí na území SR je riešené územie zaradené do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6 - 7° makroseizmickej intenzity v MSK-64. Uvedenému stupňu v území odpovedá špičkové zrýchlenie na skalnatom podlaží 1,0 – 1,29 m.s-2. V blízkom okolí neboli doteraz zistené žiadne znaky nestability územia v prirodzenom stave, preto je územie možno hodnotiť ako stabilné s pomerne nízkym rizikom seizmickej aktivity.

1.7 Ložiská nerastných surovín

V riešenom území sa nenachádzajú ložiská nerastných surovín.

1.8 Stav znečistenia horninového prostredia - environmentálne záťaž

Environmentálne záťaž sa v k. ú. nenachádzajú.

2. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov

Dotknuté územie patrí v zmysle klimatického členenia Slovenska do teplej a studenej horskej klimatickej oblasti. Klimatické okrsky územia obce Benice sú:

- teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou, s januárovými teplotami do $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$, letné dni nad 50
- studený horský, veľmi vlhký, s júlovými teplotami do $10\text{ }^{\circ}\text{C}$, letné dni nad 50

Priemerné ročné teploty vzduchu v obci Benice sa pohybujú v rozsahu $7 - 8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Hodnota priemerných ročných teplôt vzduchu v posledných desaťročiach a najmä v posledných 10 rokoch stúpa. Priemerná teplota vzduchu v januári je $-3 - -4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Priemerná teplota vzduchu v júli je $16 - 18\text{ }^{\circ}\text{C}$. V letnom období sa v oblasti obce Benice vyskytuje v priemere 10 – 20 dní s dusným počasím. V zimnom období sa v tejto oblasti vyskytuje v priemere 60 – 80 dní so snehovou pokrývkou. Priemerný počet vykurovacích dní je 240 – 280.

Popri teplote vzduchu sú rozhodujúcim ukazovateľom klímy zrážky. Priemerné ročné úhrny zrážok z meteorologickej stanice Turčianske Teplice za rok 2018 boli v obci Benice 40,3 mm.

Turčianska kotlina, v s ohľadom na geografické a geomorfologické danosti sa radí medzi kotliny s nevhodnými rozptylovými podmienkami. Ide o pomerne úzku vysočinnú kotlinu, výrazne ohraničenú vrstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. Sledovaná oblasť je charakteristická veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s, čo predstavuje až 74 % týchto situácií v roku (SAŽP, 2015).

3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia

Vplyvy na ovzdušie, nie sú vplyvmi vychádzajúcimi z riešení v strategickom dokumente posudzovaného územia, ale sú spôsobené aglomerovanými účinkami súmestia Martin – Vrútky – Turany – Sučany.

Údaje o ovzduší sú uvedené v kapitole B.II bod 1.

4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd

4.1 Hydrologické a hydrogeologické podmienky

K. ú. Benice patrí do základného povodia č. 4-21-05 Váh od ústia Oravy po ústie Varínky. Riešený úsek leží vo vrchovinovo-nížinnej oblasti charakterizovanej dažďovo-snehovým režimom odtoku s akumuláciou vody v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, najvyšším prietokom v druhej polovici marca, najnižším prietokom v apríli a výrazným podružným zvýšením vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy.

Pravidelné zaplavovanie príbrežných pozemkov a výskyt dočasných stojatých vôd v inundáciách toku sa týka okrem Beníc aj Kláštorských lúk pri Moškovci, Príbovci, Koštian nad Turcom. Vybrežovanie patrí medzi základné hydrologické charakteristiky povodia. V súvislosti s hydrologickými zmenami možno pozorovať čoraz väčšie výkyvy v pravidelnom vybrežovaní tunajších tokov už od $Q_{1\text{roč}}$.

Priemerná ročná teplota vody Turca neustále vzrastá. Kým v rokoch 1962 - 1966 dosahovala priemernú hodnotu $7.02\text{ }^{\circ}\text{C}$, tak v rokoch 1982 - 1986 už $7.96\text{ }^{\circ}\text{C}$. Po výstavbe VN Turček priemerná teplota vody Turca vzrástla nad $8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Potoky v podhorskej oblasti Turca dosahujú maximálne v priemere $7\text{ }^{\circ}\text{C}$.

4.2 Vodné toky

V prílohe č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa nachádzajú v k.ú. Benice 2 toky. Uvádzame ich s číslom hydrologického poradia:

- 4-21-05-020 Turiec: pramení v Kremnických vrchoch na juhovýchodnom svahu Svrčinníka (1 312,8 m n. m.) v nadmorskej výške približne 1 090 m n. m. Do rieky Váh sa vlieva pri Vrútkach v nadmorskej výške približne 378 m n. m. Medzi Moškovcom a Martinom rieka vytvára početné meandre a je chráneným územím: riečny ekosystém európskeho významu (SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok) a mokrad' medzinárodného významu podľa Ramsarského dohovoru s jedinečnou a dobre zachovanou biodiverzitou, hydromorfologickými črtami, záplavovými pulzami, pozdĺžnou i laterálnou spojitosťou a riečnym kontinuumom, ktoré – okrem Vodárenskej nádrže Turček na hornom toku – významne narušujú len dve hate na dolnom toku v Martine. Súčasná vegetácia a kvetena: prírode blízke a druhovo bohaté brehové a korytové porasty (zo stromov vŕba krehká, jaseň, čremcha, jelša lepkavá, brest horský) zachované len po ústie Bystričky,
- 4-21-05-071 Valčiansky potok: pramení v Malej Fatre na hlavnom hrebeni pohoria v nadmorskej výške približne 850 m n. m. Je ľavostranný prítok Turca, má dĺžku 11,9 km a je tokom IV. rádu. Do Turca sa vlieva na okraji intravilánu obce Benice v nadmorskej výške cca 422,0 m n. m. Jeho najvýznamnejším ľavostranným prítokom je Hnilický potok. Koryto Valčianskeho potoka je zväčša neupravené. Súčasná vegetácia a kvetena: staré (50 – 60-ročné) dobre vyvinuté brehové porasty hlavne z vŕby krehkej (plus jaseň, brest), medzernaté poschodie krov (vŕba purpurová), z bylín blyskáč, cesnačka, chrastnica trst'ovníkovitá.

4.3 Podzemná voda

Podzemná voda v aluviálnej nive Turca sa nachádza v hĺbke 3 – 4 m a kolíše v závislosti od hydrologických stavov v tokoch Turca. Generálny smer prúdenia podzemných vôd Turca je sever – juh. Územie je infiltračnou oblasťou martinskej minerálnej vody Fatra. Pravostranné prítoky sú málo významné z hľadiska akumulácie podzemnej vody.

Nariadenie vlády SR č. 174/2017 Z.z. ustanovuje citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Podľa tohto nariadenia je *citlivou oblasťou celé územie okresu Martin*. Za citlivé oblasti citlivé oblasti podľa vodného zákona sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd na území SR, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V katastrálnom území sa nenachádzajú vodné zdroje vhodné na hromadné zásobovanie pitnou vodou.

4.4 Kvalita povrchových a podzemných vôd

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú významní znečisťovatelia vôd. Zdrojom znečistenia vôd v území sú bodové a plošné znečistenia. Rozhodujúcimi zdrojmi bodového znečistenia sú vypúšťané odpadové vody. Zdroje plošného znečistenia sú ťažšie identifikovateľné než bodové, ale ich účinky sú rovnako dlhodobé a ťažko odstrániteľné. Najväčšími zdrojmi plošného znečistenia sú: poľnohospodárstvo, rozptýlené skládky, kontaminované závlahové, ale i zrážkové vody..

Podzemné vody riečnych náplavov Turca radíme podľa výsledkov monitorovania kvality podzemných vôd v roku 2016 v danej oblasti medzi ľudskou činnosťou málo ovplyvnené, väčšina pozorovacích objektov spĺňala požiadavky nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. vo všetkých sledovaných ukazovateľoch. Medzizrnové podzemné vody Turčianskej kotliny oblasti povodia Váh monitorované vo využívanom prameni Jazernica majú dobrú kvalitu. Všetky sledované ukazovatele spĺňali v roku 2016 požiadavky nariadenia.

4.5 Minerálne a termálne vody

V k. ú. Benice sa prírodné minerálne vody nenachádzajú, nezasahujú do neho ani ochranné pásma minerálnych vôd..

Obec Benice sa nachádza v útvare geotermálnych vôd SK300110FK – Geotermálne vody oblasti Turčianskej kotliny. Katastrálne územie spadá do vymedzenej geotermálnej oblasti Turčianska kotlina s teplotou v hĺbke 2000 m: 70-80 °C.

4.6 Vodohospodársky chránené územia

V k. ú. sa nenachádzajú žiadne chránené územia v zmysle zákona č. 361/2004 Z. z. o vodách.

4.7 Riziko povodní

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2012 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bol spracovaný v súlade s Metodickým pokynom Obvodného úradu Martin č.3/2011. Pre územie sú k dispozícii mapy s vyznačenými hranicami územia ohrozeného 50, resp.100-ročnou vodou, ktoré spracoval SVP š.p. Piešťany.

Obec je zaradená do geografickej oblasti s potenciálne významným povodňovým rizikom. Pre riešené územie sú k dispozícii mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika s kartografickou interpretáciou v mierke 1:10 000 a vyznačenými záplavovými čiarami - mapy zabezpečil správca vodohospodársky významných vodných tokov (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.) v súlade s príslušnou legislatívou pre účely, vyplývajúce z ustanovení Zákona o ochrane pred povodňami, pre potreby obce, súvisiace s jej činnosťou pri plnení úloh vo verejnom záujme. Vodohospodársky významný vodný tok Turiec a Valčiansky potok v obci Benice sú súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia.

Strategický dokument uvádza návrh opatrení na zníženie rizika záplav.

5. Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd

5.1 Pôdne pomery

Z hľadiska pôdnych podmienok sa v okolí obce vyskytujú z pôdnych typov na poľnohospodárskej pôde najmä čiernice, rendziny, fluvizeme a kambizeme Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií prevládajú v riešenom území produkčné trvalé trávne porasty a poľnohospodárska pôda.

5.2 Bonita pôdy

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotlině sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú tu pôdy zaradené do skupiny 5 - 8.

5.3 Pôdne druhy

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. V riešenom území sa vyskytujú nasledovné druhy pôd:

- 2 stredne ťažké pôdy (hlinité)
- 3 ťažké pôdy (ilovitohlinité)
- 5 stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)

5.1 Kontaminácia pôdy

V riešenom území sa nachádzajú nekontaminované pôdy resp. málo kontaminované pôdy a relatívne čisté pôdy. Náchylnosť na kontamináciu pôdy predstavuje dôležitý faktor rozvoja poľnohospodárstva, znečistenie pôdy má často za následok aj následnú kontamináciu horninového prostredia a podzemných vôd.

5.2 Erózia pôdy

Náchylnosť na vodnú eróziu - potenciálna ohrozenosť poľnohospodárskej pôdy vodnou eróziou je v juhozápadnej časti katastrálneho územia obce (Pod Hájom) veľmi silná, pôdy vyskytujúce sa v tejto oblasti patria medzi pôdy ohrozené vodnou eróziou. V území južne od lokality Pod Hájom sa vyskytuje stredná erózia. Vo väčšina územia sa žiadna erózia nevyskytuje. Náchylnosť na vodnú eróziu predstavuje významný faktor rozvoja poľnohospodárstva, v dôsledku intenzívnej erózie pôdy sa znižuje kvalita a tým aj úrodnosť pôdy, dochádza k degradácii pôdy.

Vodná erózia pôdy má veľký význam pri modelovaní reliéfu krajiny ako aj pri degradácii úrodnostných vlastností poľnohospodárskych pôd (dochádza k uvoľňovaniu a následnému transportu pôdnych častíc, na ktoré sú relatívne pevne fixované živiny a organická hmota). Vodná erózia sa prejavuje znižovaním hĺbky pôdneho profilu (predovšetkým biologicky aktívnej vrstvy pôdy), úbytkom organickej hmoty a živín a rovnako aj zhoršovaním pôdnej štruktúry.

Náchylnosť na veternú eróziu - veterná erózia je degradačným procesom, ktorý spôsobuje škody nielen na poľnohospodárskej pôde a výrobe, odnosom ornice, hnojív, osív a ničením poľnohospodárskych plodín, ale aj zanášaním komunikácií, vodných tokov, vytváraním návejov a znečisťovaním ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Veterná erózia v riešenom území patrí medzi kategórie žiada až slabá erózia.

5.3 Acidifikácia pôdy

V riešenom území sa nachádzajú pôdy s nižšou pufráčnou schopnosťou stredne náchylné na acidifikáciu a karbonátové pôdy nenáchylné na acidifikáciu. Acidifikácia patrí medzi faktory, ktoré ovplyvňujú vhodnosť územia pre pestované plodiny.

6. Flóra a fauna – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov

6.1 Flóra

Podľa fytogeografického členenia Slovenska patrí dotknuté územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpathicum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpathicum*). Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia patrí vegetácia riešeného územia do bukovej zóny a kryštálicko-druhohornej oblasti do okresu Turčianska kotlina a južného podokresu.

Potenciálna prirodzená vegetácia

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu riešeného územia karpatské dubovo – hrabové lesy, zmiešané a jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy). Potenciálna prirodzená vegetácia je predstavovaná vegetáciou rekonštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov (*Michalko et al., 1986*). Poznanie potenciálnej prirodzenej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinávratenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia. Táto pôvodná prirodzená vegetácia bola z rôznych dôvodov odstraňovaná pri novej výstavbe alebo poľnohospodárskymi aktivitami. Pôvodné rastlinné spoločenstvá sa čiastočne zachovali v brehových porastoch rieky Turiec, kde v súčasnosti plnia významné krajinné-ekologické a stabilizačné funkcie v krajine. Ich zachovanie je nevyhnutné z hľadiska ekologickej stability územia.

Reálna vegetácia

Reálna vegetácia riešeného územia je veľmi odlišná od potenciálnej prirodzenej vegetácie, ktorá by sa v území nachádzala bez pôsobenia antropogénneho vplyvu.

- Lesy - Ls

Ls5 Bukové a zmiešané bukové lesy

Fragment biotopu: Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy

kód Natura 2000: 9130

Štruktúra a ekológia: mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým, viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými lesnými sciofytmí s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch s menším sklonom do 20°, na stredne hlbokých až hlbokých, štruktúrnych, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou (mulový moder), najmä typu kambizemí. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín, pri podhorských bučinách s chýbajúcim alebo slabo vyvinutým krovinovým poschodím. Pri hromadení bukového opadu je typická nízka pokryvnosť bylinnej vrstvy do 15 %.

➤ Rašeliniská a slatiny – Ra

Biotop: Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz

kód Natura 2000: 7230

Štruktúra a ekológia: heliofilné spoločenstvá kalcitrofných rašelinísk a slatinných lúk extrémne bohatých na minerálne živiny. Pôdy sú organogénne i minerálne, oglejené, bohaté na uhličitaný a sírany (vápenatý, horečnatý) s pomerne nízkou schopnosťou rašelinenia. Vyskytujú sa najčastejšie na svahových a podsvahových prameniskách, ale aj na okrajoch zazemňovaných vodných nádrží a na nivách. Reakcia stanovišťa je slabo bázická až neutrálna, pri prameniskových typoch môže byť i silne bázická. Sú to druhovo bohaté spoločenstvá s dominanciou nízkych ostríc a machorastov, s výskytom mnohých vzácnych a ohrozených druhov.

Biotop: Ra7 Sukcesne zmenené slatiny

kód Natura 2000: -

Štruktúra a ekológia: jednotka predstavuje degradované štádiá rastlinných spoločenstiev slatín triedy *Scheuchzeria-Caricetea fuscae*, ktorých vývoj pri poklese hladiny podzemnej vody smeruje k vlhkomilným lúkam podhorského a horského stupňa alebo k bezkolencovým lúkam. Výrazný vplyv na ich ďalšie smerovanie má okrem zmien vodného režimu predovšetkým obhospodarovanie, najmä kosenie. Porasty sa vyskytujú na svahových a podsvahových prameniskách, v dolinách a údoliach, úpätiach a podmáčaných polohách svahov. Rastú najmä na kontakte so slatinnými lúkami, na minerálnych oglejených alebo častejšie organogénnych pôdach, mierne kyslých až mierne zásaditých.

➤ Krovinové a kričkové biotopy - Kr

Biotop: Kr7 Trnkové a lieskové kroviny

kód Natura 2000: -

Štruktúra a ekológia: vzhľad porastov určujú dominantné dreviny (kroviny) a fyziognómiu dotvárajú lianovité rastliny, ako sú *Fallopia dumetorum*, *Clematis vitalba*, a najmä početná skupina druhov rodu *Rubus*. V bylennom poschodí prevládajú polotieňomilné, mezofilné a mierne nitrofilné druhy. Kroviny poskytujú biotopy a biokoridory pre viacero živočíchov, hniezdiská pre spevavce a úkryty pre pernatú a srstnatú zver.

Biotop: Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd

kód Natura 2000: -

Štruktúra a ekológia: uzavreté porasty krovitých vrb, charakteristické bochníkovitým tvarom a sivou monotónnou farbou s dominanciou vrb (*Salix cinerea*, *S. aurita*), dorastajúce do výšky 2 – 5 (7) m.

Biotop: Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek

kód Natura 2000: -

Štruktúra a ekológia: uzavreté, alebo rozvoľnené krovinaté porasty, často bochníkovitého tvaru, žltozelenej alebo sviežozelenej farby s dominanciou vrb. Lemujú brehy menších i väčších vodných tokov a ich ramien, ojedinele brehy vodných nádrží a rybníkov.

Pozdĺž rieky Turiec sa podľa Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič, 2002) vyskytujú tieto biotopy:

➤ Lesy - Ls

Biotop: Ls1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy 91E0*

Biotop: Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy 91E0*

Biotop: Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy 91E0*

Biotop: Ls2 Dubovo-hrabové lesy

Biotop: Ls7.4 Slatinné jelšové lesy

➤ Nelesné brehové porasty - Br

Biotop: Br1 Štrkové lavice bez vegetácie

Biotop: Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov 3220

Biotop: Br5 Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodium rubri* p. p. a *Bidention* p. p. 3270

Biotop: Br6 Brehové porasty deväťsilov 6430

Biotop: Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek 6430

Biotop: Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd

➤ Vodné biotopy - Vo

Biotop: Vo2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* 3150

Biotop: Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion* 3260

Biotop: Vo5 Oligotrofné až mezotrofné vody s benthickou vegetáciou chár 3140

Biotop: Vo6 Mezo - až eutrofné poloprírodné a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou alebo ponorenou vegetáciou, Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou

➤ Lúky a pasienky – Lk

Biotop: Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510

Biotop: Lk4 Bezkolencové lúky 6410

Biotop: Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430

Biotop: Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí

Biotop: Lk7 Psiarkové aluviálne lúky

Biotop: Lk9 Zaplavované travinné spoločenstvá

Biotop: Lk10 Vegetácia vysokých ostríc

Biotop: Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*)

➤ Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty - Tr

Biotop: Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte 6210

Biotop: Tr7 Mezofilné lemy

6.2 Fauna

Prevažná časť riešeného územia je poľnohospodársky využívaná a tvorí ju najmä orná pôda, ktorá je sprevádzaná zeleňou poľnohospodárskej krajiny. Na takéto typ krajiny sú naviazané spoločenstvá druhov živočíchov tvoriacich typickú faunu poľnohospodárskej krajiny. Sú to druhy ako napr. hraboš poľný (*Microtus arvalis*), krt obyčajný (*Talpa europaea*) a stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*).

Okolité trvalé trávne porasty (TTP) využívajú ako potravné teritórium niektoré druhy dravých vtákov ako sú myšiak lesný (*Buteo buteo*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*) a tiež krkavec čierny (*Corvus corax*).

Lesné biotopy ako bukové a zmiešané bukové lesy sú v riešenom území zastúpené len vo forme fragmentov, na ktoré je naviazaná fauna bukových lesov a zmiešaných bukových lesov. Okolitá krajina týchto biotopov je preto navštevovaná jeleňou a diviачou zverou (*Cervus elaphus*, *Sus scrofa*).

Najzachovalejšie prvky vegetácie sú brehovité porasty a fragmenty lužných lesov v okolí rieky Turiec, kde sa vyskytujú významné druhy živočíchov. V riečnom ekosystéme Turca sa vyskytujú rôzne druhy bentosu ako napr. *Baetis pentaplebedes*, *Ecdyonurus macani*, *Taeniopteryx nebulosa*, *Nemoura dubitans*, *Siphonoperla taurica*, *Brachyptera starmachi*, *Capnia vidua*, *C. bifrons*, *Drusus monticola*, *D. biguttatus*, *Liponeura brevirstris*, *L. vimmeri*, a *L. decipiens*. Medzi motýle, ktoré to môžeme zaznamenať patria druhy ako modráčik bahňákový (*Maculinea nausithous*), modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*) a spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*). Nachádzajú sa tu aj rôzne druhy vážok ako je klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*) alebo šidielko ozdobné (*Coenagrion ornatum*). Medzi chrobáky, ktoré sa v tomto území vyskytujú patrí napr. bystruška potočná (*Carabus variolosus*). Ďalším významným druhom riečného ekosystému Turca je korýtko riečne (*Unio crassus*), ktoré patrí medzi lastúrniky. Medzi stavovce do nadtriedy Kruhoústnice a triedy Mihule zaradujeme mihul'u ukrajinskú (*Eudontomyzon mariae*), ktorá preferuje horské a podhorské potoky a rieky s piesčitým alebo jemne kamenitým dnom. Z rýb sa tu nachádzajú druhy ako napr. havátka podunajská (*Hucho hucho*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), plž podunajský (*Cobitis taenia*), ploska pásavá (*Alburnoides bipunctatus*), mieň sladkovodný (*Lota lota*) a hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*). Oblasť toku rieky Turiec v úseku medzi obcami Moškovce a Košťany nad Turcom v dĺžke 21 km je od roku 1966 vyhlásená za chránené územie predovšetkým pre výskyt hlavátky podunajskej. Nachádza sa tu viacero druhov obojživelníkov medzi ktoré patria napr. skokan zelený (*Rana kl. esculenta*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a mlok hrebanatý (*Triturus cristatus*). Z významných druhov vtákov je vhodné spomenúť druhy ako je napr. močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), chriašť bodkovaná (*Porzana porzana*), chrapkáč poľný (*Crex crex*) a myšovka horská (*Sicista betulina*). Hlodavce a hmyzožravce sú zastúpené druhmi ako myšovka horská (*Sicista betulina*) a dulovnica menšia (*Neomys anomalus*). Z netopierov sa tu vyskytuje netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier veľký alebo netopier blythov (*Myotis myotis*) a podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*). Medzi významný druh cicavca z čeľade lasicovité patrí vydra riečna (*Lutra lutra*).

6.3 Významné migračné koridory živočíchov

Hlavný hydrický migračný koridor pre ichtyofaunu a aviofaunu je rieka Turiec s príľahlými brehovými porastmi. Ďalším významnými hydricko - terestrickým regionálnym biokoridorom je Valčiansky potok.

Územie na sever aj juh od obce je charakteristické pestrou krajinou štruktúrou, s obhospodarovanými aj extenzívne využívanými lúkami a pasienkami, lesíkmi, brehovými porastmi, medzami so skupinovou nelesnou drevitou vegetáciou a alejami popri cestách. Významný biokoridor pre vysokú zver.

7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

7.1 Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra (SKŠ) je výsledkom dlhodobého pôsobenia antropického tlaku na krajinu, veľkosť ktorého ovplyvňuje mieru stability a kvality. Celková rozloha riešeného územia je 215,27 ha. Z čoho najväčšiu časť zaberá orná pôda a to 127,04 ha (59,01%). Prvkom súčasnej krajinnéj štruktúry s druhým najvyšším zastúpením (23,38 %) v riešenom území obce sú trvalé trávne porasty (TTP) s rozlohou 50,33 ha. Obytné plochy obce majú rozlohu 11,1 ha čo predstavuje 5,16 % z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce. Územím preteká rieka Turiec na ktorú nadväzujú brehovú porasty (3,80 ha). Zastúpená je zeleň rôznych kategórií ako sídelná vegetácia (2,50 %), park s rozlohou 0,18 ha, soliterna nelesná drevinová vegetácia (NDV) s rozlohou 0,56 ha a líniová NDV s rozlohou 2,51 ha. Sprievodná vegetácia líniových objektov tvorí 2,89 % z celkovej rozlohy územia. Charakteristika hlavných prvkov súčasnej krajinnéj štruktúry:

Lesná vegetácia

Lesné porasty bukových a zmiešaných bukových lesov sa nachádzajú v juhozápadnej časti obce Benice na hranici s katastrálnym územím obce Ležiachov a celkovo zaberajú plochu 0,20 ha.

Nelesná drevinová vegetácia

V riešenom území sa nachádza soliterna a líniová NDV. Soliterna NDV zaberá 0,56 ha čo nepredstavuje ani 1 % z celkovej rozlohy územia. Líniová NDV predstavuje 1,17% z celkovej rozlohy (2,51 ha). Fragmenty biotopu bukových a zmiešaných bukových lesov v juhozápadnej časti obce Benice boli zaradené do prvku SKŠ soliterna NDV. Medzi NDV patria aj brehovú porasty, ktoré sa nachádzajú na 3,8 ha z celkovej rozlohy riešeného územia. Zvyšky pôvodných lužných lesov v okolí vodného toku Turiec sa nachádzajú v kategóriách Soliterna NDV a brehovú porasty. Spolu tvorí nelesnú drevinovú vegetáciu 6,87 ha. Plochy nelesnej drevinovej vegetácie predstavujú významný prvok krajiny, nakoľko často vytvárajú tzv. biokoridory, umožňujúce migráciu živočíchov v území.

Ostatná vegetácia

Ostatná vegetácia má percentuálne zastúpenie 2,89 % a je to sprievodná vegetácia líniových objektov.

Orná pôda a trvalé trávnaté porasty

Orná pôda je v riešenom území najviac percentuálne zastúpeným prvkom SKŠ (59,01%). Biotopy na intenzívne obrábaných poliach majú nízku diverzitu. V katastri obce sa vyskytuje maloplošná orná pôda. Trvalé trávne porasty sú na druhom mieste s rozlohou 50,33 ha čo predstavuje 23,38%. Trvalé trávne porasty predstavujú významný štruktúrny prvok krajiny. Intenzifikáciou poľnohospodárstva v minulom období sa časť druhovo bohatých kvetnatých lúk zmenila a ich biodiverzita a ekologická stabilita bola znížená. Znížením intenzity hnojenia sa aj intenzifikované TTP postupne revitalizujú.

Vodné toky a plochy

Cez k. ú. pretekajú vodné toky: Turiec, ktorej vodná plocha má rozlohu 1,86 ha a Valčiansky potok. Nenachádzajú sa tu vodné plochy.

Sídelné plochy

Obytné plochy predstavujú zastavané územie obce. Celková rozloha obytných plôch je 11,1 ha (5,16 %). Zastavané územie má charakter vidieckej obce s individuálnou bytovou výstavbou na ktorú v zastavanom území nadväzuje príslušná technická a dopravná vybavenosť. Areály športovísk patria medzi plochy rekreačno-oddychové a v riešenom území zaberajú plochu 1,62 ha. Cintoríny zaberajú 0,34 ha. Sídelná vegetácia (5,39 ha) a park (0,18 ha) sú taktiež súčasťou sídelných plôch. Sídelné plochy zaberajú 18,63 ha.

Dopravné línie, trasy a plochy

Prvky SKŠ priradené ku kategórii dopravná infraštruktúra predstavujú cesty (3,39 ha), mosty (0,06 ha), železnice (0,49 ha) a parkoviská (0,17 ha). Celková rozloha prvkov, ktoré boli priradené ku dopravnej infraštruktúre je 4,11 ha.

7.2 Krajina - stabilita, ochrana, scenéria

➤ Scenéria

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Vizuálna kvalita krajiny (obraz krajiny) súvisí predovšetkým so zrakovým zmyslom vnímania a závisí od subjektívnych premenných. Nejde len o hodnotenie „videnej“ krajiny, ale aj o identifikáciu sa s krajinou a v prípade miestneho obyvateľstva aj s krajinou ako jeho domovom.

V riešenom území sa nachádzajú územia s rozmanitou hodnotou. K najmenej hodnotným patria: plochy priliehajúce železničnej trati, územie severne od centra obce, ap. Strednú úroveň dosahujú sady a záhrady so staršími ovocnými stromami. Najhodnotnejšími územiami sú prvky ÚSES, plochy prirodzených brehových porastov.

Medzi rušivo pôsobiace krajnotvorné prvky možno zaradiť napr. dopravné línie a trasy, vedenia VN, schátralé objekty, nevhodne regulované vodné toky a pod.

Neutrálne pôsobia napr. trvalé trávne porasty (TTP), malobloková orná pôda, plochy rekreačno oddychové, cintoríny, obytné plochy a pod.

➤ Stabilita

Ekologická významnosť územia a stabilita sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. Za ekostabilizačné prvky sa považujú lesy, porasty krovín, a rôzne trávne porasty, ktoré sa nenachádzajú medzi chránenými územiami, ani medzi prvkami ÚSES.

Ekologicky veľmi významné prvky sú rieka Turiec a Valčiansky potok a ich brehové porasty nachádzajúce sa v priľahlom území, ekotóny na styku s trávnyimi porastmi, vodné toky a ich brehové porasty, nelesná drevinová vegetácia (vrátane solitérnych stromov a krov). V riešenom území sa nachádza medzinárodne významná mokraď (ramsarská lokalita) s názvom Mokrade Turca.

Ekologicky stredne významné prvky sú trvalé trávne porasty, výsadba okrasných a exotických drevín v sídelných plochách, gaštanová a brezová alej pri škole, parčík pred kaštieľom, rekreačno-oddychová plocha pri rieke Turiec.

Ekologicky malo významné a stabilné až nevýznamné prvky predstavujú človekom najviac premenené, veľkobloková orná pôda, sídelné plochy, devastované plochy ako sú cesty, skládky odpadu, hnojiská a pod.

Medzi významné krajinné prvky, ktoré utvárajú charakteristický vzhľad a stabilitu krajiny riešeného územia patria prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES). Podľa Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Martin sa v katastri obce Benice nachádzajú tieto prvky ÚSES:

- Biocentrum nadregionálneho významu NRBC 3 Turiec
- Genofondová lokalita GL 123 – Riečny ekosystém Turca,
- Genofondová lokalita GL 129 – Pažite
- Genofondová lokalita GL 130 – Niva pri Lehôtke pod Borkom
- Genofondová lokalita GL 183 – Benice

Strategický dokument navrhol na zvýšenie ekologickej stability aj Miestny územný systém ekologickej stability (spracovateľ :Ing. Milan Hodas a kol.):

- miestny biokoridor
- interakčné prvky
- prvky zelenej infraštruktúry

Viac o územnom systéme ekologickej stability v kap. C.II.8.

Ochrana

V zmysle Európskeho dohovoru o krajine, ktorého signatárom je Slovenská Republika od roku 2005 a Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny zverejnenej vo Vestníku MŽP SR. ročník XVIII, čiastka 1b z roku 2010 je potrebné preukázať, že uvedený posudzovaný strategický dokument svojimi návrhmi nenaruší:

- a) charakteristický vzhľad krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody),
- b) ochranu kultúrneho dedičstva – charakteristické a významné siluety, pohľady a panorámy (zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu). Tieto postuláty platia aj pre tie v dokumente navrhované činnosti a stavby, ktoré budú následne posudzované podľa zákona č.24/2006 Z. z.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, je časť riešeného územia v 1. stupni ochrany. Menšia časť k. ú. Benice patrí medzi osobitne chránené časti prírody a krajiny v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V k. ú. sa nachádzajú:

- NPR Turiec – platí 4. stupeň ochrany, v ochrannom pásme NPR platí 3. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

- Európska sústava chránených území NATURA 2000 - SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok

Viac o chránených územiach v kap. C.II.8.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)]

8.1 Chránené územia prírody a krajiny

Na väčšine k. ú. platí všeobecná ochrana prírody a krajiny s prvým stupeňom ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V k. ú. sa nachádzajú aj osobitne chránené časti prírody a krajiny:

➤ Národná prírodná rezervácia (NPR) Turiec, ev. č. štátneho zoznamu 458

Vyhlásená v roku 1966 predpisom VZV KÚ v Žiline č. 3/2003 z 12.6.2003 - 4. stupeň ochrany - platí naďalej, vyhláška KÚŽP v Žiline č. 1/2006 z 10.4.2006 - účinnosť od 1.5.2006, správcom územia je NP Veľká Fatra. Ochranné pásmo NPR vyhlásené podľa § 17 - ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z., platí v ňom 3. stupeň ochrany.

Predmet ochrany: účelom vyhlásenia NPR a jej ochranného pásma je zachovať úsek toku podhorskej rieky s prirodzeným charakterom meandrujúceho koryta a brehových území. Tvorí kostru ramsarskej lokality Mokrade Turca.

➤ Územie európskeho významu SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok

*Odôvodnenie návrhu ochrany: biotopy európskeho významu: 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 3260 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion*, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, druhy európskeho významu: korýtko riečne (*Unio crassus*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), šidielko (*Coenagrion omatum*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), pĺž severný (*Cobitis taenia*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*).*

➤ Ramsarská lokalita Mokrade Turca

Ramsarská lokalita Mokrade Turca bola zapísaná do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (*Ramsar List*) dňa 17.2.1998 a je vedená pod poradovým číslom 932. Plošné vymedzenie je približne podľa hranice SKUEV 0382 Turiec a Blatnický potok. Predstavuje mozaiku mokraďových ekosystémov rôzneho typu v Turčianskej kotline. Rieka Turiec vytvára meandrujúce, takmer prírodné koryto s málo narušeným vodným režimom, so zachovalou vegetáciou a spolu s viacerými prítokmi podmieňuje existenciu cenných priľahlých mokradí. Lokalita je významná z hľadiska diverzity bentických organizmov, rýb, mokraďových spoločenstiev, biogeografického, hydrologického aj krajinárskeho. Pozostáva z viacerých chránených a na ochranu navrhovaných mokraďových území.

✓ Chránené stromy

V riešenom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

✓ Ochranné lesy

V riešenom území nie sú evidované žiadne ochranné lesy vyhlásené rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.

8.2 Územný systém ekologickej stability

8.2.1 RÚSES okresu Martin

Podľa Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Martin (SAŽP Žilina, 2015) sa v katastri obce Benice nachádzajú tieto prvky ÚSES:

- Biocentrum nadregionálneho významu NRBC 3 Turiec,
- GL123 Riečny ekosystém Turca
- GL129 Pažite
- GL130 Niva pri Lehôtke pod Borkom

- GL183 Benice

- 8.2.2 Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) – návrh

Cieľom návrhu kostry MÚSES je delineačia biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov predstavujúcich najhodnotnejšie prírodné časti krajiny z hľadiska zachovania a zlepšovania ekologickej stability územia. V strategickom dokumente sú vyčlenené nasledujúce prvky MÚSES:

- Miestny biokoridor MBk1 Valčiansky potok
    - interakčné prvky existujúce: IPe1 Kúty, IPe2 Zeleň pri ZŠ, IPe3 Stromoradie popri ceste, IPe4 Za Turcom
    - interakčné prvky navrhované: IPn1 Medzi nivami – pod Hájom, IPn2 Antalovské - Sihot', IPn3 Nad Džžinami
    - prvky zelenej infraštruktúry: PZI Pri brehoch Turca

9. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)

9.1 Demografická charakteristika

Obec Benice mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 317 obyvateľov. Pri sčítaní v roku 2001 mala obec 292 trvale bývajúcich obyvateľov, v r.2021 340 obyvateľov.

Katastrálne územie obce má rozlohu 215 ha. Hustota osídlenia v r.2018 bola 163,26 obyv./km², je vyššia ako celookresný priemer, ktorý dosahuje hodnotu 132,0 obyvateľov na km².

Tab. č. 2 - Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 31.12.2021

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	nezistený
Benice	340	173	167	60	110	105	30	35	-

Od r.1991 počet obyvateľov obce neustále mierne stúpa. V období od sčítania v roku 2001 do roku 2011 má priemerný ročný prírastok hodnotu 2,5 obyvateľa, t.j. 0,95% a v období od sčítania v roku 2011 do roku 2021 má priemerný ročný prírastok hodnotu 2,3 obyvateľa, t.j.0,88%. V období rokov 2010 – 2019 počet obyvateľov obce vzrástol o 23 osôb, t.j. priemerne 2,5 obyv./rok. Počet obyvateľov obce od roku 2010 prirodzeným úbytkom mierne klesal a zároveň rástol kladným migračným saldom (21 obyv./9 rokov), pričom prírastok migračným saldom (priemerne 2,3 obyv./ročne) bol nižší ako prirodzený úbytok (priemerne 2,5 obyv./ročne).

K 31.12.2021 bolo v obci 173 mužov a 167 žien . V prepočte na 1000 mužov v obci pripadalo 965 žien, čo sa nepokladá za výrazné porušenie početnej rovnováhy medzi mužmi a ženami.

V národnostnej štruktúre obce má výrazné, prioritné, zastúpenie obyvateľstvo slovenskej národnosti (97,2 %). V obci sa takmer 58 % obyvateľov hlásilo k rímskokatolíckemu vyznaniu, 10,8 % k evanjelickej a.v., bez vyznania bolo 19,1 % obyvateľov. Všetky ostatné cirkvi tvoria zanedbateľný podiel.

✓ Prognóza demografického vývoja

Vzhľadom na blízkosť okresného mesta Martin, Vrútky a obce Sučany a Košťany nad Turcom (budované priemyselné zóny) je v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti od obce dostatok pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu ako aj vzhľadom na vhodné prostredie pre bývanie je v obci záujem o výstavbu nových rodinných domov, čo sa prejavuje aj kladným migračným saldom, za posledných 9 rokov pribudlo prisťahovaním priemerne ročne 2,3 obyvateľov.

Tab.č.3 - Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2019	346	100,0	-
2029	400	115,6	1,56
2040	450	130,1	1,43

9.2 Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

Ku dňu sčítaniu v r.2011 mala obec 157 ekonomicky aktívnych ľudí, z toho 69 žien a 88 mužov. Podiel ekonomicky aktívnych osôb je 48,5 %, v okrese Martin je to 48,1 %. Podiel ekonomicky aktívnych osôb je málo nad úrovňou okresného priemeru. Z 235 obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 70,6 %.

Z celkového počtu 157 ekonomicky aktívnych obyvateľov, 134 (85,4% z ekonomicky aktívnych) odchádzalo za prácou mimo obec.

V r.2018 boli v obci evidovaní 3 uchádzači o zamestnanie, čo predstavuje 1,9% z ekonomicky aktívnych obyvateľov.

9.3 Charakteristika bytového a domového fondu

Podľa výsledkov sčítania v roku 2001 bolo v obci 92 domov, z toho trvale obývaných 84 (91,3 %). Ku dňu sčítania v r.2011 bolo na území obce Benice 106 bytových jednotiek, z toho 100 (94,3 %) trvalo obývaných bytov. Z celkového počtu 100 trvalo obývaných bytov bolo 74 v rodinných domoch, 11 vlastných bytov v bytových domoch, a iných bytov bolo 4. Neobývaných domov bolo 8 (8,7 %). V obci prevažujú individuálne formy bývania, hromadné formy bývania sú zastúpené len v 1 bytovom dome.

Na jeden trvale obývaný byt pripadalo v r.2011 v priemere 3,36 obyv. V Žilinskom kraji pri sčítaní v roku 2011 pripadalo 3,20 obyvateľa/1 byt, v okrese Martin 2,94 obyvateľa/1 byt. Obývanosť bytového fondu v obci bola v r.2011 vyššia ako v okrese Martin ako aj v Žilinskom kraji.

V najbližších rokoch je, v súlade so všeobecným trendom vo vyspelých štátoch a prognózami v ÚPN-VÚC Žilinského kraja, predpoklad ďalšieho znižovania koeficientu obývanosti v obci nasledovne :

v roku 2011	3,36 obyv./ 1 byt
v roku 2030	3,15 obyv. / 1 byt

v roku 2040 ..... 2,97 obyv./ Je predpoklad Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 sa bude potreba nových bytov v obci uspokojovať predovšetkým výstavbou rodinných domov.

✓ Súčasný dopyt po bytoch

Pre predpokladaný počet 450 obyvateľov obce v roku 2040 a pre dosiahnutie obývanosti 2,97 obyvateľa/1 byt je v roku 2040 potrebný celkový počet 152 trvale obývaných bytov. Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (8,7%) je potrebných v obci celkom 166 bytov, t.j. do roku 2040 je potrebné postaviť v obci približne 66 nových bytov.

Na základe predpokladu, že k cieľovému roku 2040 budú niektoré lokality len rozostavané, je v územnom pláne potrebné pripraviť obytné plochy väčšie o primeranú urbanistickú rezervu - urbanistická rezerva predstavuje ďalších 17 bytov, **spolu je pre návrhové obdobie potrebné pripraviť stavebné pozemky pre približne 83 bytov.**

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF SR):

- Kaštieľ, súpisné č. 4, situovaná na parc. č. KN-C 45/2-3, k. ú. Benice, č. ÚZPF 10775/1 - nachádza sa vo východnej časti obce v centrálnom priestore tvoreným Obecným úradom a hasičskou zbrojnicou. Doba vzniku je v 17. storočí a zmeny boli vykonané v polovici 19. storočí, 1992-93. V súčasnosti je upravená pre potreby penziónu. Jedná sa o jednopodlažnú stavbu s obytným podkrovím v dobrom stavebno-technickom stave.
- Oplotenie, súpisné č.4, situovaná na parc. č. KN-C 45/3, k. ú. Benice, č. ÚZPF 10775/2 - nachádza sa pri kaštieli.

V katastri obce Benice sa nachádza niekoľko potenciálnych archeologických nálezísk, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín:

- 1) Pamiatka zapísaná v ÚZPF ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka:
  - a) SENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 45/2, 46/2 a 45/3*“ – 2. polovica 16. storočia a 19. storočie, KÚRIA A OPLOTENIE, číslo ÚZPF 10775/1-2, zaužívaný názov: kaštieľ rodiny Pivkocov, obr. 1, 2, 8
- 2) Z dostupnej odbornej literatúry a na základe historických prameňov a terénnych názvov môžeme vyčleniť nasledujúce archeologické, resp. potenciálne archeologické náleziská:
  - a) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 126/1, 128/2, 129/1,2, 130*“ – 1. polovica 19. storočia, zaniknutý vodný mlyn, obr. 1,2, 4 a 8,
  - b) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 133*“ – 1. polovica 19. storočia, prícestná kaplnka, obr. 1, 2 a 8,
  - c) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 223*“ – 1. polovica 19. storočia, kamenný most, obr. 1, 2 a 8 ,
  - d) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 5/1, 5/2, 8, 9, 223, 198/7, 198/8, 198/16, 198/17, 198/18*“ -1. polovica 19. storočia, zaniknutý vodný mlyn, obr. 1, , a 8 (polygón č. 1768),
  - e) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 120*“ – 19. storočie, kúria,
  - f) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 114, 113/6*“ -19. storočie, zaniknutá kúria, obr. 8 (bod č. 1765). V prípade realizácie akýchkoľvek terénnych úprav alebo stavebných prác vyžadujúcich si zásah do terénu je nutný pamiatkový archeologický výskum!

- g) BENICE, poloha „*pozemok reg. KN-C, parcela č. 33, 43/1, 43/2, 44, 45/1, 45/3, 137/9, 137/10, 137/11, 137/12, 137/13, 137/16, 198/1, 198/2, 198/11, 198/13*" – novovek, zaniknutý hospodársky dvor kúrie Pivkovcov/Benických, obr. 1, 3 a 8,
- h) BENICE, poloha – neznáma – novovek, zaniknutá farbiareň, pivovar a mydliareň – podľa archeologickej lokalizácie pre neznáme miesto nálezu bod umiestnený orientačne do centra obce – miestnej časti).

V záväznej časti strategického dokumentu sú stanovené regulatívy na ochranu historického potenciálu riešeného územia.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

V katastrálnom území obce nie sú podľa dostupných údajov evidované paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Údaje o hlukových pomeroch a vibráciách sú uvedené v kapitole B.II bod 4.

Údaje o žiarení a iných fyzikálnych poliach sú uvedené v kapitole B.II bod 5.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Cieľom zhodnotenia environmentálnych problémov je vyjadriť najakútnejšie ohrozenie krajiny. Zhodnotenie ohrozených javov (významných krajinných a ekologických štruktúr) a ohrozujúcich javov (stresové javy a zdroje), vyjadrujúce ohrozenie krajiny a jej jednotlivých krajinotvorných zložiek a prvkov v dôsledku pôsobenia stresových javov, či už prírodných alebo sekundárnych.

Na základe identifikácie problémov zo stretov ohrozených a ohrozujúcich javov sa v riešenom strategickom dokumente vymedzili nasledovné skupiny problémov:

- ohrozovanie prvkov ÚSES poľnohospodárstvom
- ohrozovanie prvkov ÚSES fragmentáciou spôsobenou líniovými stavbami
- obrábanie poľnohospodárskych pôd v blízkosti vodných tokov
- náchylnosť pôd na vodnú, príp. veternú eróziu
- poškodenie hydromelioračných zariadení
- intenzívne poľnohospodárstvo a vytváranie veľkoblokovej ornej pôdy
- ohrozenie trvalých trávnych porastov (TTP) sukcesnými procesmi
- nedostatok kvalitnej krajinnej zelene
- negatívne vplyvy cestnej dopravy na obytné plochy - hluk, prašnosť, emisie
- ohrozenie biodiverzity šírením invázií druhov rastlín

C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Strategický dokument je územnoplánovací dokument, ktorý má síce priamy vplyv na plánovanie budúceho stavu životného prostredia, resp. zdravie obyvateľov a kvality života, ale neobsahuje riešenia, ktoré by zvyšovali ohrozenie zdravotného stavu obyvateľstva a mali naň negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo by narušovali pohodu a kvalitu života v obci.

Strategický dokument navrhuje riešenia a s nimi súvisiace opatrenia na zlepšenie stavu v rôznych oblastiach, napr. dopravy, technickej infraštruktúry - vykurovanie, dobudovanie kanalizácie, opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia - plynofikácia obce, zníženie spaľovania uhoľných palív, využitie alternatívnych zdrojov energie, separovaný zber, ako aj v ostatných oblastiach – dobudovanie chodníkov, verejnej zelene, cyklotrás, ap. Návrh spôsobov zástavby umožňuje prevetranie, a preslnenie územia, vhodné dopravné riešenie a pripojenie na sieť technického vybavenia územia.

Cieľom strategického dokumentu je vytvorenie optimálneho priestorového a funkčného usporiadania územia, optimálneho riešenia v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry tak, aby komplexne riešil územný rozvoj zastavaného ako aj katastrálnych území obce. Návrh strategického dokumentu je vyhotovený v jednom variante..

Navrhované opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva sú uvedené v záväznej časti strategického dokumentu.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Návrh strategického dokumentu v zásade nemá priamy vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geomorfologické pomery pri dodržaní a rešpektovaní zásad využívania prostredia a činností v súlade s koncepciou riešenia stanovenou v zásadách trvale udržateľného rozvoja.

Vplyvy na horninové prostredie počas výstavby jednotlivých zámerov (napr. úniky ropných látok do podložia a pod.) je potrebné riešiť v podrobnejších stupňoch dokumentácie.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Rozsahom riešenia rozvoja územia t.j. rozvojom funkčných plôch obce nedôjde k vplyvom na klimatické pomery, ktoré by boli priamo vnímateľné alebo zaznamenateľné. Môžu mať vplyv z globálneho hľadiska. Zvyšovaním zastavaných plôch v území sa môže meniť lokálna mikroklima. Pri eliminovaní nepriaznivých klimatických účinkov je potrebné rešpektovať národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“ a z neho vyplývajúce opatrenia pre sídelné prostredie.

Riešením kvalitatívnych zmien vo vývoji, najmä technickej, technologickej a energetickej základne, kvalitatívnymi zmenami v dopravnej koncepcii, postupným znižovaním energetickej náročnosti budov, šetrnejšími metódami zásahov do prírodného prostredia, novšími stále kvalitnejšími technológiami výroby, dopĺňaním vegetácie v z. ú., ale aj voľnej krajine, sa očakáva pri naplnení navrhovaných predpokladov, že dôjde dokonca k postupnému znižovaniu nepriaznivých vplyvov na klimatické pomery.

Návrh strategického dokumentu predmetuje súbor opatrení, z predmetnej Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, do návrhu záväznej časti.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Strategický dokument je koncepčný rozvojový dokument obce, ktorý rieši plošné funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia a nie konkrétne navrhované činnosti a prevádzky v území. V súčasnosti nie je možné definovať konkrétne činnosti, prevádzky v nových plochách pre výrobné územie. Pri nových a existujúcich výrobných činnostiach hrozí potenciálne riziko havarijného úniku nebezpečných látok do ovzdušia. Pri dôslednom dodržiavaní platnej legislatívy v oblasti životného prostredia sa predpokladá minimálne potenciálne riziko havárií.

Návrh strategického dokumentu rieši celkovú plynofikáciu obce, vrátane všetkých rozvojových lokalít, čím je daný predpoklad pre elimináciu znečistenia ovzdušia lokálnymi kúreniskami. Budúce potreby tepelnej energie na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie navrhuje riešiť (po vybudovaní plynofikácie obce) palivom zemný plyn v kombinácii so solárnou energiou a s využitím tepelných čerpadiel (elektrická energia), prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

Znečistenie ovzdušia v obci nie je v kompetencii priameho riešenia obecného úradu Benice, možnosťou je len nepriame pôsobenie, ovplyvňovanie vyvíjaním aktivít v sociálno-ekonomickej sfére, tak aby neboli preferované činnosti a prevádzky, ktoré by zhoršovali kvalitu ovzdušia. Nové zdroje znečistenia v rozvojových plochách pre výrobu je potrebné držať pod kontrolou už od procesu posudzovania vplyvov činností a stavieb na životné prostredie a vyžadovať dôsledné dodržiavanie záväzných regulatívov strategického dokumentu, aby podmienky merania znečistenia boli stanovené už v podmienkach územného rozhodnutia a stavebného povolenia a kontrolované počas celej prevádzky stacionárnych zdrojov znečistenia.

Návrh strategického dokumentu predmetuje súbor opatrení na zlepšenie stavu ovzdušia do návrhu záväznej časti.

Vplyv prenosu znečisťujúcich látok zo susediacich území

Do k. ú. Benice nezasahuje prenos produkujúcich emisií zo susediacich území. Najbližšie takéto územie evidujeme v k. ú. mesta Martin. Hranica znečistenia látkou PM₁₀ s rozlohou 68 km² končí na hranici k. ú. Martin. V súvislosti s navrhovaným riešením sa v strategickom dokumente neuplatňujú opatrenia.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Návrh strategického dokumentu nevyvoláva priame významne negatívne vplyvy na vodné pomery územia, kvalitu povrchových a podzemných vôd a odtokové pomery; spôsobuje však zvýšené nároky na zásoby a spotrebu pitnej vody. Nárast počtu obyvateľstva nevyžaduje vybudovanie nového vodného zdroja.

Vzhľadom na charakter klimatických zmien, za najrizikovejší faktor je možné považovať intenzívne zrážky búrkového charakteru (supercely) vo vyšších polohách, ktoré sa v údolných častiach prejavujú privalovými vodami v sútokoch jednotlivých mikropovodí a zdvihom povodňovej vlny na ich hlavnom recipiente.

Vplyv realizácie strategického dokumentu na vodné pomery povrchové a podzemné vody možno hodnotiť ako málo významný; pozitívny vplyv strategického dokumentu je že rieši odkanalizovanie navrhovaného urbanizovaného územia, čo po realizácii zvýši kvalitu povrchových a podzemných vôd.

Dažďové vody sa navrhujú zadržať v čo najväčšom množstve v území vsakovaním, čím sa predpokladá, že nedôjde k podstatným zmenám v režime a odtokových pomeroch. V zásade sa zachováva pôvodný charakter vodných tokov, podporuje sa ich ekologický význam v ekosystéme.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Za nepriamy vplyv na pôdu možno považovať iný spôsob využívania t.j. navrhovaný záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely (bližšie popísané v kapitole B.I.1.). V návrhu strategického dokumentu sa vymedzujú nové rozvojové plochy pre rôzne funkcie, ktoré si vyžadujú zábery poľnohospodárskej pôdy, návrh nepredpokladá záber osobitne chránenej poľnohospodárskej pôdy. Pri návrhu strategického dokumentu boli uprednostnené kompaktné, celistvé plochy, nadväzujúce na zastavané územie vzhľadom na ochranu pôdy pred nadmerným rozdrobením.

Za negatívny, degradujúci vplyv na pôdu, okrem činnosti človeka, je možné považovať vodnú a veternú eróziu. Jej priamym vplyvom sa znižuje prirodzená úrodnosť pôd.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

7.1 Chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na osobitne chránené časti prírody a krajiny a na prvky Územného systému ekologickej stability (ÚSES). Vzhľadom na vzdialenosť väčšiny významných prírodných ekosystémov od novo navrhovaných lokalít podľa návrhu územného plánu nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia.

Vplyv posudzovaného strategického dokumentu bude jednoznačne pozitívny, nakoľko ustanovuje miestny ÚSES, ktorý je súčasťou strategického dokumentu a je taktiež zahrnutý do regulatívov v jeho záväznej časti a po schválení strategického dokumentu sa stane záväzným, vrátane opatrení na jeho ochranu.

Návrh riešenia územného plánu obce vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení, čo prispeje k stabilizácii prírodného prostredia a tým sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

V súčasnej dobe nie je možné určiť negatívne alebo pozitívne vplyvy na konkrétne rastlinné a živočíšne druhy, tieto vplyvy bude možné identifikovať v rámci posudzovania vplyvov jednotlivých stavieb alebo činností, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z. z., alebo pri udeľovaní územných a stavebných povolení alebo osobitných predpisov, na ktorom sa zúčastnia aj orgány ochrany prírody a krajiny, kde bude známy konkrétny rozsah výstavby a bude sa zisťovať konkrétny výskyt chránených rastlín a živočíchov v danom mieste.

7.2 Migračné koridory živočíchov

Hlavné migračné koridory živočíchov prechádzajú mimo k. ú. Benice.

Hlavným hydrickým koridorom v riešenom území je vodný tok Turiec a Valčiansky potok, do ktorých nezasahujú nové funkčné plochy, pri dodržaní platnej legislatívy na úseku ochrany vôd sa nepredpokladá vplyv na vodné toky.

7.3 Rozširovanie invázných druhov rastlín

Nepriamo sa predpokladá aj možnosť negatívneho šírenia expanzívnych a invázných druhov rastlín pri realizácii samotnej realizácii činností a stavieb podľa strategického dokumentu. Tieto vplyvy je možné eliminovať dodržaním navrhnutých opatrení v záväznej časti a príslušnej legislatívy.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

Súčasná krajinná štruktúra sa významne nezmení a k zmenám vo výmere plôch dôjde len v rámci sídelnej štruktúry. Krajinný ráz a scenéria sa menia len minimálne a to vďaka tomu, že nové rozvojové plochy pre bývanie, občiansku a rekreačnú vybavenosť sa prevažne navrhujú v nadväznosti na už existujúce zastavané plochy.

Strategický dokument navrhuje opatrenia na ochranu krajiny, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti.

Navrhované opatrenia na ochranu súčasného stavu a štruktúry krajiny sú uvedené v kap. C.III bod A) Krajinnno-ekologické opatrenia.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti], na územný systém ekologickej stability

Strategický dokument intenzifikuje a reštrukturalizuje už urbanizované zastavané územie a rozširuje zástavbu na príľahlé územie. Návrh riešenia zabezpečuje ochranu a funkčnosť všetkých prvkov ÚSES, rešpektuje RÚSES, vrátane navrhovaných ekostabilizačných opatrení, ako aj navrhovanej kostry prvkov MÚSES. Realizáciou navrhovaných ekostabilizačných opatrení sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu krajiny a úpravu jej štruktúry. Strategický dokument nenavrhuje žiadne nové chránené územia, ale navrhuje miestny územný systém ekologickej stability, ktorý je potrebné v krajine rešpektovať.

V rámci strategického dokumentu nie sú navrhnuté činnosti, ktoré by negatívne zasahovali a ovplyvňovali chránené územia, ochranné pásma, resp. územný systém ekologickej stability a nepredpokladá sa negatívny vplyv strategického dokumentu na tieto územia.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Návrh strategického dokumentu nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky.

Je predpoklad, že v k. ú. obce sa nachádzajú doteraz neznáme archeologické náleziská, ktoré môžu byť dotknuté navrhovanými činnosťami, ku ktorým sa bude vyjadrovať príslušný orgán ochrany.

Strategický dokument vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva a zapracováva ich do záväznej časti riešenia.

Navrhované opatrenia na ochranu kultúrneho dedičstva sú uvedené záväznej časti strategického dokumentu.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Vzhľadom na to, že takéto lokality a náleziská sa v katastri obce nenachádzajú, je hodnotenie vplyvu návrhu územného plánu na ne bezpredmetné.

12. Iné vplyvy

Iné vplyvy navrhovaného strategického dokumentu neboli v rozsahu tohto hodnotenia identifikované.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Predkladaný strategický dokument predstavuje rozsiahle spracovanú dokumentáciu, ktorá komplexne rieši predpokladaný rozvoj obce na všetkých úrovniach. Z komplexného posúdenia riešenia strategického dokumentu vyplýva, že nemá žiadne podstatné negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov obce, ale navrhovanými opatreniami, ako aj regulatívmi stanovenými v záväznej časti riešenia vytvára podmienky pre zlepšenie stavu v území.

Dobudovaním chýbajúcej technickej infraštruktúry sa zlepší životné prostredie. Dobudovaním chýbajúcej občianskej vybavenosti v oblasti obchodu a sociálnych služieb sa obec viac zatriktívni, hlavne vzhľadom na možnosti zamestnania, čím stúpne záujem o trvalé bývanie.

Návrhu strategického dokumentu rieši optimalizáciu sietí technickej infraštruktúry, najmä v oblasti vodného hospodárstva a energetiky, zároveň rieši optimálne využitie potenciálu územia pre jeho rozvoj vo všetkých funkčných zložkách a vytvára predpoklady pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, zelene, v menšej miere športu a rekreácie, vytvára podmienky pre elimináciu environmentálnych problémov (splašková kanalizácia do nových lokalít, zásobovanie energiami, ekologické zdroje, zlepšenie organizácie dopravy, ap.)

Vplyvy z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie je možné v tomto štádiu vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi.

Pri spracovaní návrhu strategického dokumentu boli rešpektované všetky v súčasnosti platné právne predpisy v oblasti zložiek ochrany životného prostredia a ochrany prírody a krajiny:

- zákon č. 7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami
- zákon č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- zákon č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu
- zákon č.50/ /1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)
- zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch, vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., vyhláška MŽP SR č.366/2015 Z.z. a č.371/2015 Z. z.
- zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve
- zákon č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)

- zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení zákona č. 318/2012 Z. z., zákona č. 180/2013 Z. z., zákona č. 350/2015 Z. z., zákona č. 293/2017 Z. z., zákona č. 194/2018 Z. z. a zákona č. 74/2020 Z. z.
- zákon č. 220/2004 Zb. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení novely č.57/2013 Z.z.
- zákon č.251/2012 Z. z. o energetike
- zákon č.326/2005 Z. z. o lesoch
- zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- zákon č.364/2004 Z. z. v znení novelizácie 384/2009 Z. z. - vodný zákon
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- vyhláška č.29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd
- vyhláška č.55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- vyhláška č.59/2013 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy
- vyhláška č.98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia
- vyhláška č.211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- vyhláška č.360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- vyhláška č.508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy
- vyhláška č. 549/2007 Z.z. o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií
- národný dokument „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“

C.IV Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Z posúdenia strategického dokumentu nevyplývajú žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie ľudí, preto nie je možné exaktne definovať opatrenia na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie.

V záväznej časti strategického dokumentu sú stanovené prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na podrobnejšie funkčné využitie jednotlivých plôch v katastrálnom území obce. Zároveň sú tu premietnuté jednotlivé ekostabilizačné opatrenia na zlepšenie ekologickej stability územia ako aj životného prostredia, ktoré vyplývajú z krajinnoekologického plánu obce Benice. Strategický dokument navrhuje rôzne opatrenia, ktoré sú zapracované do jeho záväznej časti:

A) Krajinno-ekologické opatrenia

Ekologickú stabilitu v krajine možno podporiť predovšetkým systémom ekostabilizačných opatrení (urbanistických, agrotechnických a iných). Navrhujú sa druhy ekostabilizačných opatrení, ktoré sú priamo smerované na jednotlivé vyčlenené krajinnoekologické komplexy s prihliadnutím na ich predpokladané využívanie.

1) Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

- zachovanie brehových porastov so zastúpením pôvodných druhov drevín
- zabrániť fragmentácii biotopov lužných lesov a brehových porastov
- na plochách ako sú napr. nivy potokov, mokrade, okolie ekologicke významných segmentov neuvažovať s výstavbou ani rekonštrukciou hydromelioračných zariadení, vylúčiť akékoľvek negatívne zásahy v mokradových spoločenstvách
- výsadba pôvodných druhov drevín v sídelnej krajine, zabránenie rozširovaniu nepôvodných druhov
- podporovať rozčlenenie veľkoblokovej ornej pôdy na maloblokovú ornú pôdu – zvýšiť podiel TTP a NDV ako sú napr. remízky, medze a vetrolamy
- začleniť do poľnohospodárskej krajiny krajinnú zeleň vo forme alejí, drevinovo-vegetačných pásov a remízok, najmä ako sprievodnú vegetáciu poľných ciest
- neznižovať výmeru chránených pôd
- podporovať ekologicke poľnohospodárstvo a preferovať biologické spôsoby hnojenia
- zabrániť ohrozeniu trvalých trávnych porastov (TTP) sukcesnými procesmi, zarastajúce pasienky a lúky rekultivovať s cieľom zachovať biodiverzitu lúčnych porastov
- podporovať maloplošné využívanie ornej pôdy formou záhrad, záhumienok a extenzívnych ovocných sádov
- v poľnohospodárskej krajine vytvárať predpoklady pre rozvoj prvkov ÚSES
- rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z ochrany prírody a krajiny, z výskytu ekologicke významných segmentov krajiny a prvkov ÚSES

- rešpektovať genofondové lokality ako nezastaviteľný priestor s podporou prirodzeného vývoja biocenóz
- zachovať fragmenty NDV
- podporovať aktívne včelárstvo (zvyšovať podiel opelovačov v sadoch, záhradách a okolitej krajine). Podporovať remeselné finálne spracovanie včelích produktov.

2) Opatrenia na ochranu prírodných a kultúrno-historických zdrojov

- zabezpečiť ochranu kultúrnych pamiatok a pozoruhodností nachádzajúcich sa v riešenom území
- zabezpečiť ochranu urbanistických pamätihodnosti a pozoruhodností

3) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

- vybudovať sieť značených cyklotrás, naviazaných na významné trasy v regióne Turiec a zabezpečiť ich pravidelnú údržbu
- vytvárať podmienky pre zvýšenie turizmu v obci napr. podporou ekoturizmu a agroturizmu
- vysádzať izolačnú zeleň v okolí líniových stavieb
- zabezpečiť separovanie komunálneho odpadu a kompostovanie
- výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti toku

4) Opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídlach

- zvyšovanie podielu sídelnej vegetácie
- vysádzať sprievodnú vegetáciu v okolí vodných tokov
- zvyšovať podiel zelene poľnohospodárskej krajiny (TTP, NDV) ako sú napr. remízky, medze a vetrolamy
- pri výrube drevín vykonávať náhradnú výsadbu, viesť evidenciu náhradnej výsadby
- zachovať a udržiavať solitérnu mimolesnú vegetáciu
- rešpektovať ochranné pásmo lesa

5) Opatrenia na zmiernenie pôsobenia stresových javov

- preferovať oševný postup viacročných krmovín a TTP vzhľadom na potenciálnu vodnú eróziu

6) Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny

- zachovať meandrujúci tok rieky Turiec a brehovú porasty s fragmentami lužného lesa
- zachovávať plochy zelene pri novej výstavbe, vytvárať uličné stromoradia
- vytvárať a zvyšovať podiel zelene poľnohospodárskej krajiny ako sú remízky, medze, vetrolamy alebo solitéry
- maloplošné využitie ornej pôdy je vhodné lokalizovať v nadväznosti na zastavané územie. Zabezpečí sa tak prirodzený prechod urbanizovaného prostredia do voľnej krajiny

B) Opatrenia na ochranu prvkov ÚSES

NRBc 3 Turiec biocentrum nadregionálneho významu

- zákaz ťažby štrku v riečišti,
- vylúčenie výrubov v brehových porastoch s výnimkou odstraňovania drevín zasahujúcich do vody,
- resp. spriechodnenie existujúcich bariér,
- likvidácia porastov invázných druhov,
- pri výstavbe a údržbe ciest minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov,
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti toku

C) Manažmentové opatrenia na zachovanie a zlepšenie funkcií prvkov MÚSES

Názov prvku	Manažmentové opatrenia
<i>Miestny biokoridor (MBk)</i>	
MBk1 Valčiansky potok	MO3, MO4, MO5, MO6, MO7, MO8, MO10, MO12, MO12, MO13
<i>Interakčné prvky existujúce (IPe)</i>	
IPe1 Kúty	MO1, MO12, MO13
IPe2 Zeleň pri ZŠ	MO1, MO10, MO11, MO13
IPe3 Stromoradie popri ceste	MO1, MO13
IPe4 Za Turcom	MO1, MO10, MO11, MO12, MO13
<i>Interakčné prvky navrhované (IPn)</i>	
IPn1 Medzi nivami – pod Hájom	MO1, MO12, MO13
IPn2 Antalovské - Sihot'	MO1, MO12, MO13

IPn3 Nad Dížinami	MO1, MO12, MO13
<i>Prvky zelenej infraštruktúry (PZI)</i>	
PZI Pri brehoch Turca	MO1, MO2, MO4, MO7, MO8, MO9, MO10, MO11, MO13

- *MO1* zachovať nelesnú a sprievodnú vegetáciu – solitéry, líniové a skupinové porasty,
- *MO2* zabrániť sukcesným procesom (odstraňovať dreviny, prípadne byliny a vyhrabávať, starinu) na trávinnobylinných biotopoch a lokalitách,
- *MO3* zabezpečiť prijatie opatrení na zlepšenie kvality vodného systému,
- *MO4* minimalizovať zásahy do koryta a brehov vodných tokov a plôch (iné než údržbové),
- *MO5* zabrániť regulácii vodného toku,
- *MO6* zamedziť výstavbe bariér, ako sú stupne, hate, strmé kamenné valy a pod.,
- *MO7* obmedziť výstavbu na brehoch vodného toku,
- *MO8* zabrániť odstraňovaniu pôvodných brehových porastov,
- *MO9* kosiť a následne odstraňovať biomasu,
- *MO10* zosúladiť rekreačné a športové aktivity so záujmami ochrany prírody a krajiny,
- *MO11* minimalizovať dopady rozširujúcej sa urbanizácie v bezprostrednej blízkosti prvkov MÚSES, regulovať existujúce aktivity (bývanie, infraštruktúra, rekreácia, výroba),
- *MO12* vytvoriť ekotónové a puffrovacie zóny okolo prvkov MÚSES s intenzívne využívanou poľnohospodárkou krajinou s cieľom ochrany stabilizačných prvkov pred negatívnymi vplyvmi,
- *MO13* kontrolovať, zamedziť rozširovaniu a odstraňovať invázne druhy.

D) Opatrenia voči šíreniu invazívnych druhov

- dôsledne dodržiavať platnú legislatívu o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov rastlín,
- rešpektovať platnú vyhlášku Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny a ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov,
- dôsledne dodržiavať povinnosť vlastníka (správca, užívateľa) pozemku, za podmienok stanovených ministerstvom, tieto invázne taxóny odstraňovať na vlastné náklady a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov,
- pred likvidáciou všetkých invázných druhov je potrebné skontaktovať sa so Štátnou ochranou prírody SR, z dôvodu prekonzultovania efektívneho spôsobu ich odstraňovania.

E) Opatrenia vyplývajúce z vodohospodárskych záujmov vzhľadom na dopravnú infraštruktúru

Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako aj zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov správca vodných tokov požaduje v prípade návrhu nových dopravných a technických riešení miestne komunikácie, resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok navrhovať:

- ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť v súbehu s vodným tokom a následným (jedným spoločným) križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,
- ako dopravné a technické riešenie, ktoré bude prednostne využívať už vybudované mostné objekty,
- križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s príslušnými platnými STN,
- za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh umiestnenia je potrebné ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť so správcom vodného toku.

F) Ostatné opatrenia

1) Opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia

- podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov,
- rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia,
- komunikácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom,
- zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní),
- v území neumiestňovať výrobné prevádzky produkujúce zápach a exhaláty,
- v území, vo väzbe na obytné územie, nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia, ktoré by zápachom obťažovali uvedené územie,

- pri umiestňovaní nových prevádzok v navrhovanom území OV03 dôsledne rešpektovať a realizovať legislatívu v oblasti pred prípadnými negatívnymi vplyvmi, ktorými sa zabezpečí ochrana okolitej obytnej zóny

2) Opatrenia na zabezpečenie ochrany povrchových a podzemných vôd

- rešpektovať ochranu vôd vyplývajúcu z platného zákona o vodách,
- voliť vhodné formy obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov – orba po vrstevnici a pod.,
- likvidovať všetky skládky komunálneho a stavebného odpadu v k. ú.,
- obmedziť plošné znečistenie t.j. vykonať opatrenia na zmenšovanie vodnej erózie na poľnohospodárskej pôde, obmedzovať hnojenia priemyselnými hnojivami a používanie pesticídov
- sanovať plochy postihnuté prehánaním hospodárskych zvierat,

3) Opatrenia vyplývajúce z národného dokumentu „Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“

Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vln horúčav

- koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; vytvárať a podporovať vhodnú mikroklímu pre chodcov, cyklistov v meste,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách,
- vytvárať trvalé resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách,
- zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov,
- zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôsobené klimatickým podmienkam,
- zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do príľahlej krajiny; podporiť zriadenie sídelných lesoparkov,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín; prispôsobiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi,
- podporovať vertikálne zazelenenie a zvýšiť podiel zelených striech a fasád,
- zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných komunikácií,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch,
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.

Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr. ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov,
- zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločentiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo z. ú. sídiel pre zníženie intenzity víchric a silných vetrov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach,
- podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
- zabezpečiť a podporovať zvýšené využívanie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov,
- minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla,
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržovanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel,
- zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej "sivej" vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd a koreňových čistiarní,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
- zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy,

- zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody, napr. strešnými alebo dažďovými záhradami,
- zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí,
- diverzifikácia odvádzania dažďovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade),
- zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.

4) Opatrenia z hľadiska radónového rizika

- pri stavebnom povolení a následnej realizácii stavieb v území so stredným radónovým rizikom navrhovať a riešiť stavebné konštrukcie, ktoré sú schopné eliminovať uvedené radónové riziko
- vhodnosť a podmienky využitia územia s výskytom nízkeho a stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa Zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia

5) Opatrenia vzhľadom na ochranu územia pred povodňami

- rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia, výstavbu (súvislú zástavbu, významné líniové stavby a objekty a pod.), umiestniť nad hladinu Q_{100} - ročnej vody (min.0,5 až 1,0 m nad úroveň Q_{100}), mimo zistené inundačné územie, resp. v prípade potreby na náklady investorov zabezpečiť protipovodňovú ochranu daného územia ešte pred začatím výstavby,
- rešpektovať ochranné pásma tokov pre opravy, údržbu a povodňovú aktivitu v zmysle platných právnych predpisov,
- pri návrhu technických riešení dodržiavať platné technické normy,
- rešpektovať aktuálne znenie zákona o ochrane pred povodňami (v súčasnosti zákon č.7/2010 Z.z.),
- protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov, technické riešenie je potrebné konzultovať so správcom toku,
- vykonať opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov,
- zamedziť orbám až na hranicu vodných tokov. Tu je nutné stanoviť šírku pásu od vodného toku, ktorý by ostával buď ako TTP, alebo brehový porast vodného toku. Nezastavovať zátopové územia, ktoré slúžia ako kapacitné nádrže, zachytávajúce príválové vlny. Dôležité je taktiež neorať PP po spádnici a stanoviť uhol sklonu, kde nie je možné hospodáriť na PP inak ako pasienkovým hospodárstvom,
- stavby osadzované v blízkosti vodných tokov osádzať s úrovňou prízemí min. 0,5 - 1,0 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov
- protipovodňovú ochranu záujmového územia si musí stavebník - investor zabezpečiť na vlastné náklady, spolu s príslušnou dokumentáciou. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov
- nevykonávať protipovodňové opatrenia, ktoré by viedli k deštrukcii vodných tokov, biocentier a biokoridorov a k nim príľahlých mokradňových spoločenstiev - na ekologickú stabilitu územia negatívne vplyva regulácia vodných tokov, napriamovanie, skanalizovanie, prehradzovanie a zmena prirodzeného režimu odtoku

6) Opatrenia na zníženie množstva odpadov

- dôsledne zabezpečiť v riešenom území realizáciu triedeného zberu odpadu, s cieľom zníženia odpadov vyvázaných na zmluvne zabezpečenú skládku,
- rešpektovať v území ustanovenia platného zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov
- naďalej vyvážať tuhý komunálny odpad (TKO) a stavebný odpad na riadenú skládku odpadov mimo k. ú. obce (Martin - Kalnô)
- v katastrálnom území neuvažovať o zriadení skládok odpadov
- zabezpečiť dôslednú separáciu odpadov systémom separovaného zberu na existujúcich a navrhovaných zberných miestach v rámci obce, vyznačené v grafickej časti ÚPN-O
- v obci dôsledne dodržiavať systém individuálneho separovaného zberu v každej domácnosti

C.V Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Závazným výstupom strategického dokumentu je jeho záväzná časť, ktorá obsahuje návrhy regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tieto môžeme zoskupiť podľa charakteru do troch skupín:

- krajinnno-ekologické kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie),
- socio-ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, výroby, regulatívy dopravy),
- technicko-ekonomické kritériá (regulatívy technickej infraštruktúry – vodovod, kanalizácia, energie, časová koordinácia výstavby).

Dôležitosť jednotlivých kritérií je stanovená ich záväznosťou. Všetky boli určené a stanovené z hlavného hľadiska trvalo udržateľného rozvoja.

2. Porovnanie variantov

Návrh strategického dokumentu sa vypracováva v jednom variante (v súlade s § 22 stavebného zákona) a v rámci správy o hodnotení sa porovnáva aj s nulovým variantom, t.j. so stavom, v ktorom sa obec nachádza v súčasnosti za predpokladu, že sa návrh strategického dokumentu nebude realizovať.

Nulový variant predstavuje situáciu, že obec nebude mať záväzný dokument pre koordináciu stavebných zámerov a investičných aktivít s tým, že nebude možné systematicky realizovať aj opatrenia na prevenciu, minimalizáciu a elimináciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie. Výstavba môže postupovať chaoticky, bez riešenia líniových technických infraštruktúr a verejnoprospešných stavieb.

V prípade, že strategický dokument nebude schválený, t.j. bude existovať nulový variant, bude územný rozvoj obce výrazne obmedzený vzhľadom na nutnosť dodržiavania § 11 ods. 2 a § 139a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, podľa ktorého obec je povinná mať územný plán obce ak uskutočňuje rozsiahlu novú výstavbu a prestavbu alebo umiestňuje verejnoprospešnú stavbu.

Ako vyplýva z porovnania s nulovým variantom, strategický dokument vytvorí podmienky na skvalitnenie životného prostredia, ochrany prírody a krajiny, ochranu zdravia obyvateľstva pred rôznymi negatívnymi vplyvmi, najmä vzhľadom na opatrenia ktoré navrhuje. Významnejším negatívom je len záber pôdy, ktorá však v kontexte Slovenska nepatrí medzi produkčné a pohybuje sa v nižších hodnotách kvality a nepatrí medzi osobitne chránené pôdy.

V prípade, že sa územný plán schváli, bude rozvoj obce pokračovať v hraniciach prípustných regulatívov, ktoré stanovuje územný plán v záväznej časti.

C.VI Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Proces hodnotenia vychádza metodicky zo zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Návrh územného plánu, ako i správa o hodnotení, vychádza z komplexných prieskumov a rozborov územia obce vrátane spracovaného krajinnno-ekologického plánu, vykonaných v procese spracovania územného plánu obce, z krajinnno-ekologického plánu obce Rakovo, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a krajiny. Pri tvorbe strategického dokumentu boli zohľadnené princípy trvalo udržateľného rozvoja územia a platné právne predpisy, nadradené platné dokumenty, koncepcie a, stratégie a to metódou analýzy a syntézy poznatkov.

C.VII Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracúvaní správy o hodnotení bolo problematické zdôvodňovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie. Samotný strategický dokzument nemá priamy vplyv na životné prostredie, pretože ide o plánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja, jeho realizáciou sa však zvýši kvalita životného prostredia a kvalita života obyvateľov obce.

Vzhľadom na dikciu zákona č.24/2006 Z. z. je vždy potrebné osobitne posúdiť vplyvy na životné prostredie pri jednotlivých činnostiach (EIA), ktoré sú v prílohách uvedeného zákona, pri územnom konaní, resp. stavebnom povolení. Pri spracovaní ÚPN-O neboli priamo identifikované potreby ďalšieho posudzovania v zmysle rozsahu hodnotenia.

C.VIII Všeobecné záverečné zhrnutie

Územný plán predstavuje základný strategický záväzný dokument na usmerňovanie a regulovanie vývoja obce a dosiahnutie súladu všetkých činností v obci. Člení sa na textovú a grafickú časť, pričom textová časť je rozdelená na smernú a záväznú. V záväznej časti sú definované zásady a regulatívy priestorového usporiadania obce, prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch, zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územný systém ekologickej stability a tvorby krajiny, zásady a regulatívy využívania prírodných zdrojov a kultúrno-historických hodnôt, stanovuje zásady a regulatívy

dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia územia, určuje plochy pre verejnoprospešné stavby a navrhuje hranice zastavaného územia obce.

Územný plán navrhuje dostatočný rozvoj plôch pre bývanie, občiansku vybavenosť, zeleň, v menšej miere plochy pre rekreačné a športové aktivity, ako aj plochy pre malé výrobné služby a prevádzky, navrhuje riešenie environmentálnych problémov vzhľadom na technickú a dopravnú infraštruktúru ako aj životné prostredie, rešpektuje prvky ekologickej stability územia a vyhlásené chránené územia. V záväznej časti definuje aj ekostabilizačné opatrenia a verejnoprospešné stavby.

Záverom sa konštatuje, že návrh riešenia územného plánu predstavuje vhodný, optimálny rozvojový dokument pre obec v dlhodobom horizonte, umožňuje primeraný rozvoj obce vo všetkých sférach rozvoja.

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č.5 zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

C.IX Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
- autorizovaný architekt SKA

.....
podpis, pečiatka

C.X Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Krajinno-ekologický plán obce Benice, 11/2018
- schválené Zadanie pre Územný plán obce Benice, 02/2022
- Návrh Územného plánu obce Benice, 07/2022

C.XI Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpísom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Beniciach, dňa 2022

Ing. Milan Remšík, starosta obce Benice

.....
podpis, pečiatka

Príloha č.1: Vyhodnotenie požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia

Príloha obsahuje vyhodnotenie špecifických požiadaviek, ktoré vyplynuli z Rozsahu hodnotenia pre hodnotenie vplyvov návrhu strategického dokumentu „Územný plán obce Benice“ na životné prostredie zo dňa 08.12.2021 pod č. j. OU-MT-OSZP-2021/013484-028-HŠ.

Špecifické požiadavky

Zo stanovísk doručených k oznámeniu a z obsahu oznámenia vyplynula potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiace s navrhovaným strategickým dokumentom:

2.2.1 Vyhodnotiť súlad územnoplánovacej dokumentácie s platným ÚPN-VÚC Žilinského kraja a ďalšími platnými strategickými dokumentmi.

Strategický dokument je v súlade s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou, ako aj s platnými strategickými dokumentmi.

2.2.2 Vyhodnotiť súlad návrhu strategického dokumentu s požiadavkami na ochranné pásma pri existujúcich a navrhovaných činnostiach v zmysle platnej legislatívy.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. C.III bod 9.Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, str.26.

2.2.3 Zapracovať stanovisko Ministerstva ŽP SR, Sekcie geológie a prírodných zdrojov, Odboru štátnej geologickej správy s priloženými mapovými podkladmi č. j. 5566/2021-5.3 62260/2021 zo dňa 12.11.2021:

- zohľadniť existenciu troch evidovaných odvezených skládok,
- zohľadniť stredné radónové riziko s jeho možným negatívnym vplyvom na možnosti ďalšieho využitia územia, ako riziko stavebného využitia územia. Posúdiť vhodnosť a podmienky podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. B.II, bod 3. Odpady, str.10; bod 5.Žiarenie a iné fyzikálne polia, str.10. Uvedené javy sú premietnuté aj do grafickej časti strategického dokumentu.

2.2.4. Zapracovať stanovisko Štátnej ochrany prírody SR, Správy Národného parku Veľká Fatra vydaného pod č. NP VF 337-001/2021 zo dňa 12.11.2021:

- do ÚPN-O Benice premietnuť existenciu Národnej prírodnej rezervácie Turiec so štvrtým stupňom ochrany, ktorá je zároveň územím Ramsarskej lokality Mokrade Turca a existenciu územia európskeho významu Turiec a Blatničianka v k. ú. Benice,
- rešpektovať prvky RÚSES uvedené vo vydanom stanovisku a lokality so záujmami ochrany prírody, nevytvárať v nich také antropogénne aktivity, ktoré by viedli či už z hľadiska krátkodobého, ako aj dlhodobého k ich narušeniu, poškodeniu, strate funkčnosti a predmetu ochrany,
- zachovať existujúcu zeleň v krajine,
- likvidovať porasty invázných druhov a nezakladať nové porasty nepôvodných druhov,
- dodržiavať ostatné opatrenia vyplývajúce z R-ÚSES okresu Martin.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotené v kap. C.II bod 8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov str. 19; C.III bod 9.Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, str.26.

2.2.5 Zapracovať rozsah potreby odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyhodnotiť jeho vplyvy z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy.

Rozsah potreby odňatia poľnohospodárskej pôdy je zapracovaný v strategickom dokumente a vyhodnotený v kap. B.I, bod 1.1 Záber poľnohospodárskej pôdy, str.6; v kap. C.II, bod 5. Pôdne pomery, str.14; C.III, bod 6.Vplyvy na pôdu, str.25.

2.2.6 Posúdiť a vyhodnotiť:

- a) nepriaznivé vplyvy z dopravy v navrhovaných lokalitách situovaných v blízkosti pozemných komunikácií a navrhnúť opatrenia na ich elimináciu, záväzné pre investora novonavrhovaných činností v území v dosahu nepriaznivého vplyvu,

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente, v jeho záväznej časti, a vyhodnotené v kap. B.II bod 4.Hluk a vibrácie, str.10; v kap. C.III bod 4. Vplyvy na ovzdušie, str.24.

- b) posúdiť dopravnú výkonnosť napojení navrhovaných lokalít, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu, cyklistické trasy a pešie trasy

Strategický dokument posúdil a vyhodnotil predmetné požiadavky a výstupy z nich zapracoval do svojej záväznej časti.

- c) vyhodnotiť dopravné riešenia z hľadiska druhov dopravy, vrátane šetriacich životné prostredie, dostupnosti pre všetkých občanov, bezpečnosti cestnej premávky a bezpečnosti pohybu chodcov a cyklistov.

Strategický dokument sa zaoberá riešením všetkých druhov dopravy, vyhodnotenú sú v kap. B.I bod 5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru, str.8 - 9.

2.2.7 Dodržať a rešpektovať pamiatkový fond obce a postupovať v súlade s ustanoveniami pamiatkového zákona.

Strategický dokument rešpektuje pamiatkový fond a v záväznej časti stanovuje regulatívy na jeho ochranu, vyhodnotenú v kap. C.III bod.10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská, str.26.

2.2.8 Pri vypracovaní strategického dokumentu „ÚPN-O Benice“ zapracovať do grafickej a textovej časti závery regionálneho systému ekologickej stability okresu Martin.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente v textovej aj grafickej časti a vyhodnotenú v kap. C.II bod.8 Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, str. 20 - 21.

2.2.9 Vyhodnotiť vplyvy navrhovaných aktivít na prvky územného systému ekologickej stability, genofondové plochy a na charakteristický vzhľad krajiny.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente v textovej aj grafickej časti a vyhodnotenú v kap. C.II bod.8 Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, str. 20 - 21, v kap. C.III bod 7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy, str. 25; bod 8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny, str.25; bod. 9 Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, str.26.

2.2.10 Vyhodnotiť a posúdiť technické možnosti využitia alternatívnych/obnoviteľných zdrojov energie pri nových rozvojových lokalitách.

Požiadavky sú zapracované v strategickom dokumente a vyhodnotenú v kap. B.I bod 4.Energetické zdroje, str.8.

2.2.11 Do správy o hodnotení zapracovať pripomienky zo stanoviska Okresného úradu Martin, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej vodnej správy, vydaného pod č. OU-MT-OSZP-2021/013604-HŠ zo dňa 09.11.2021.

Požiadavky sú rešpektované a zapracované v strategickom dokumente v jeho záväznej časti, vyhodnotenú v kap. B.I bod 2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody, odkanalizovanie, str.7-8; kap. C.II bod 4. Vodné pomery - povrchové vody, str. 13-14.

2.2.12 Dodržať a rešpektovať ustanovenia zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, Vyhlášku MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie postupovať podľa Metodických usmernení Ministerstva dopravy a výstavby SR.

Strategický dokument rešpektuje ustanovenia platného stavebného zákona, platnej vyhlášky o územnoplánovacích podkladoch a dokumentácii, ako aj metodických usmernení príslušného ministerstva a je spracovaný v súlade s nimi.

2.2.13 Dodržať a rešpektovať ustanovenia zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a súvisiacich vykonávacích predpisov - platnej legislatívy v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia a verejného zdravotníctva.

Strategický dokument rešpektuje ustanovenia aktuálneho zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a premieta ich do svojej záväznej časti, vyhodnotenú v kap. C.III bod 1. Vplyvy na obyvateľov, str.23.

2.2.14 Do správy o hodnotení zapracovať stanovisko Okresného úradu Martin, odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií, vydané pod č. OU-MT-OCDPK-2021/013978 zo dňa 10.11.2021.

Požiadavky sú zapracované do strategického dokumentu a vyhodnotené v kap B.I bod 5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru, str. 8 - 9.

2.2.15 V správe o hodnotení bude vyhodnotené a posúdené:

- nepripustiť umiestnenie prevádzok a služieb predstavujúcich záťaž životného prostredia faktormi ako sú napr. hluk,
- vibrácie, zvýšená prašnosť, emisie, pachové zložky, fugitívne emisie v lokalitách IBV a HBV,
- riešiť stav v oblasti vykurovania, prípadne vplyv prenosu zo susedných území,
- vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie,
- podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie a minimalizovať spaľovanie tuhých palív,
- podporovať a presadzovať využívanie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení podmienok vyplývajúcich z príslušných právnych predpisov.

Požiadavky sú rešpektované a zapracované v strategickom dokumente v jeho záväznej časti, vyhodnotené v kap. B.I bod 4. Energetické zdroje, str. 8; v kap. B.II bod 4. Hluk a vibrácie, str.10. Vplyv prenosu zo susedných území nie je zásadný pre riešené územie.

2.2.16 V správe o hodnotení bude uvedený zoznam činností, ktoré boli posudzované podľa zákona o posudzovaní s uvedením prahových hodnôt. Pri navrhovaných činnostiach budú tak isto uvedené údaje o predpokladaných projektovaných hodnotách a kritériách pre určenie potreby posudzovania podľa zákona o posudzovaní.

V území sa nenachádzajú činnosti, ktoré by boli posudzované podľa § 18 aktuálneho znenia zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

2.2.17 Pri príprave správy o hodnotení strategického dokumentu zohľadniť všetky stanoviská a vyjadrenia, ktoré boli zaslané k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia.

Pri spracovaní správy o hodnotení strategického dokumentu boli rešpektované všetky stanoviská, ktorých výstupy boli premietnuté do záväznej časti strategického dokumentu.

2.2.18 Písomne vyhodnotiť splnenie alebo nespĺnenie (v prípade nespĺnenia zdôvodniť prečo nie) všetkých stanovisk a vyjadrení k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia a v samostatnej kapitole zhodnotiť splnenie jednotlivých bodov tohto rozsahu hodnotenia.

Písomné vyhodnotenie je súčasťou samostatného bodu 2.2.20.

2.2.19 Ak sa počas vypracovania správy o hodnotení vyskytnú nové skutočnosti súvisiace s predmetom posudzovania, je potrebné ich uviesť v správe o hodnotení.

2.2.20 Písomné vyhodnotenie jednotlivých doručených stanovísk:

1) Dopravný úrad, Bratislava, č. j. 19980/2021/ROP-002/47905 zo dňa 05.11.2021:

- *z pohľadu Dopravného úradu neexistujú žiadne vplyvy, ktoré by mali byť v strategickom dokumente posúdené podrobnejšie, teda také, ktoré by mali byť posudzované podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*

2) Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy, Bratislava, č. j. 5566/2021-5.3 72329/2021 zo dňa 27.12.2021:

- *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.3 tejto prílohy č.1*

3) Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky, odd. územného plánovania, Žilina, č. j. OU-ZA-OVBP1-2021/044649-002 zo dňa 04.11.2021:

- *požaduje v celom procese obstarávania návrhu ÚPD dodržiavať zákon č.50/1976 Zb. stavebný zákon, vyhlášku MŽP č.55/2001 Z. z. o ÚPP a ÚPD a pri spracovaní ÚPD postupovať podľa metodických usmernení MDV SR - *strategický dokument je v súlade s uvedenými požiadavkami**
- *požaduje posudzovať strategický dokument v zmysle zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v aktuálnom znení*

4) Okresný úrad Martin odb. starostlivosti o ŽP, časť ochrany ovzdušia, č. j. OU-MT-OSZP-2021/013639-002-Ha zo dňa 19.11.2021:

- *v strategickom dokumente sú zapracované všetky podklady a požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap.2.2.15 tejto prílohy č.1*
- 5) Okresný úrad Martin odb. starostlivosti o ŽP, ŠS OH, č. j. OU-MT-OSZP-2021/013633-La zo dňa 05.11.2021:
- nepožadujú, aby bol vypracovávaný strategický dokument podľa zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- 6) Okresný úrad Martin odb. starostlivosti o ŽP, úsek štátnej vodnej správy, č. j. OU-MT-OSZP-2021/013604-HŠ zo dňa 09.11.2021:
- *v strategickom dokumente sú primerane zapracované požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.11 tejto prílohy č.1*
- 7) Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, č. j. HŽP 2021/02925 zo dňa 09.11.2021:
- z hľadiska primárnej ochrany, podpory a rozvoja zdravia obyvateľstva na úseku verejného zdravotníctva *nemajú k predloženému strategickému dokumentu pripomienky*
- 8) Štátna ochrana prírody SR, Správa Národného parku Veľká Fatra, č. j. NP VF 337-001/2021 zo dňa 12.11.2021:
- *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.4 tejto prílohy č.1*
- 9) Okresný úrad Martin odb. cestnej dopravy a pozemných komunikácií, č. j. OU-MT-OCDPK-2021/013978 zo dňa 10.11.2021:
- *v strategickom dokumente sú zapracované všetky požiadavky uvedené v stanovisku, vyhodnotené v kap. 2.2.14 tejto prílohy č.1*
- 10) Obec Trnovo, stanovisko zo dňa 02.11.2021:
- *nemá žiadne pripomienky k dokumentu*

Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
- autorizovaný architekt SKA

.....
podpis, pečiatka